

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆԻՍ 15, 1911.

Ն⁰ 25

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

"ԵԷՆԻ ԷՕՄՐ., ՎԷ ԷՍԲԻ ՄԷՍԼԷՔ

4.

Բուհանի հայաթը քիլիսէլէրիմիզ արա-
ւընտա թէրվիճ էթմէյէ ճիտտէն չալըչան-
լարըն էն զիյատէ տիգգաթ էթմէլէրի
լազըմ կէլէն պիր ճիհէթ տէ իխսիյաթըն
խսարէսի սիր: Էօմիւն տիկէր պիլճիւմէ
տաիրէլէրինտէ օլտուղու կիպի պու բու-
հանի հայաթ տաիրէսինտէ տախի հիսսի-
յաթըն իտարէսի էն մուհիմմ վէ էն միւշ-
քիլ պիր մէսէլէ տիր: Եէյիպ իչմէքտէն,
կիւլիւպ աղլամագտան, մուհապպէթ վէ
ատաւլէթտէն հասըլ օլան տույուլար պիւ-
թիւն հայաթըմըզըն թապիւթ վէ խասի-
յէթինի թային էտէրլէր վէ անլէրին տօլ-
բու վէ Եանըշ իսթիմալը նասիպիմիզի
պիր Եա տիկէր ճիհէթէ չէվիրիլէր: Տինի
հիսսիյաթ տահա նաղիք վէ անըն թէէսիրի
տահա տէրլին տիր: Վէ պիլիմ զաննըմըզ-
ճա բուհուլուղուն սու ի իսթիմալը էսա-
սէն պուրատան զուհուր էտիյօր:

Կիւնահտա Եաշայլպ տէվամ էտէն
պիր քիմնէ հալընա ույանըրտա նէ՞ տու-
յար, թէվպէ էտիպ մաղֆիրէթէ նախ օ-
լուրտա նէ՞ հիսս էտէր, միւմինն տէրու-

նինտէ հիսս էթտիյի թէէմինաթ նա՞սըլ
պիր հալ տըր, Բուհիւլ Գուտտա նախ օ-
լան նէ՞ հիսս էտէր, տուտտա ինսան նէ՞
հալլար տույար, Գրիստոս իլէ պիրլէչէն
ատէմ քէնտի հագգընտա վէ քէնտի ճէ-
սէտինտէ պուլունան արղուլար խուսու-
սունտա նէ՞ տույար, միւմին Սլլահըն տէ-
լալէթինի նա՞սըլ անլար, պիր չէյին պանա
ֆարզ օլուպ օլմատըղընա նէ՞ Եօլտա էմին
օլուրում, բուհանի ալէմին աշվալընա տաիր
իլհամլար ալմագ. նա՞սըլ օլուր, միւմին
քէնտիսինն վէ պաշգալարըն միւսթագ-
պէլինէ տաիր իլհամլար ալապիլի՞ր մի, վէ
ալըրտա պունլարըն սըհհէթինէ տաիր թէէ-
մինաթը նէ՞ օլուր: Պու միսիլու տահա
չօգ սիւալլար իրատ էտէպիլիլիզ քի, պուն-
լարա վէրէճէյիմիզ ճէվապտա տէրունի
հիսսիյաթըմըզլա օղրաշըյօրլզ: Տույուլարը
թարիֆ վէ թաթպըզ էտիյօր իլ:

Լաքին տույուլ տէտիլին ֆիքրի հալ
նէ՞ նաղիք պիր չէյ տիր: Եէմէքտէն հալըլ
օլան տույուլըն ֆիլան տէրէճէսի հայաթ,
պիր ատըմ իլէրիսի չիչպօղաղըզ վէ խաս-
թալըզ արը, կիւլմէնին ֆիլան տէրէճէսի
սէֆա, պիր ազ իլէրիսի ճիննէթ, աղլա-
մանըն ֆիլան միգտարը զարուրի, պիր ազ
զիյատէսի էօլիւմ, գազանմագ արղուլը-
նըն ֆիլան նէվի պէրէքէթ, հուսուտը կէ-

չէրսէ պիր պէլա տըր : Հիստիյաթ տաիրէ-
սինտէ պէօյլէ նազիք հուսուա պօյունտա
կէզիյօրուզ : Տինտէ սէ պէօյլէ տիր :

Բուհանի հայաթտա հիստիյաթ ճիհէ-
թինտէն սագընաճաղըմըզ խուսուպար փէք
չօդ իսէ տէ, պիր գաչընա նազարը տի-
գաթ ճէլպ ու սալթէթ էտէլիմ :

1. Տույնագ իփէն «Տույնույօր իմ», տէ-
մէք օլապիլիր : Պու տիւնեատա միւրայի
ատէմէրին հատա ու հիսապը եօզ տըր :
նիչէ ատէմէր մէնֆաաթը շախիյէլէրինի
թէէմին էթմէք իչիւն թէրահհիւմ, իշ-
թիրաք, քէտէր, մէսէրրէթ, թագվա, հէր
նէվ հիստի կէօսթէրէպիլիրէր : Պու հէր
տաիրէտէ վէ հէր կիւն բաթ կէլտիյիմիզ
վազըալար տըր : Պու սէպէպտէն պիր ճէ-
մաաթ արասընտա թագվա, թէվպէ, տուա,
բուհանի հայաթ, Գիթապը մուգատտէս
օգումագ՝ միւթէպէր վէ միւթահան պիր
հալ սայըլըր իսէ, մութըգա պունլարըն
թագըլտինի եափանլար չօղալաճաղ տըր : Է-
կէր պիր գաչ իգրար վէ պիր գաչ հէրարէթլի
տուա վէ պունլարա իլալթէն պիր գաչ
տամլա կէօղեալը քիլիսէտէն իսնէ, եա մի-
սիօնէրտէն մաաչ, եա քիլիսէտէ միւթէ-
պէր պիր մէվգի էլտէ էթմէյէ եօլ աչա-
ճագ իսէ, պունլարըն միւլթէրիլէրի չօղա-
լըր : Պիր պինատա հէրարէթլի պիր գաչ
տուա արզ էտէպլէրէ պիր աղ տա թաաթ
վէրիլ իսէն, չօզ կէչմէզտէն օրասը պիր
թէնպէլիսանէ օլուր, պօշ կէզէնլէր թէք-
քէսի օլուր :

2. Տույնագ իփէն «Տույնույօրիմ»,
զանն էսէնչէր պուլունապիլիր : Ատէմէր
պաչղալարը ալաաթաղըլարը միսիլու քէն-
տի քէնտիլէրինի տէ ալտատըլլար : Պու
խուսուստա թապիպլէր պիզէ չօզ միսալ-
լար զիքը էտէպիլիրէր : Տօգ. Նագգաչեան
«Հիստիյաթ մը, հագիգաթ մը», պէնա-
լէրինտէ պաղը միսալլար իրաէ էյլէտի :
Սաիր տաիրէլէրաէ օլտուղու կիպի տին
տաիրէսինտէ տէ պէօյլէ ալտանանլարա,

կիւնահտա եաչար իքէն քէնտինի սալիհիմ
պէլլէյէն, միւմին իքէն ճէհէնէմ ազա-
պընտան գօրգան, քէնտինի Ալահա թէս-
լիմ էթմէմիշ իքէն «Թէսլիմ օլտում»,
տէյու ինանան նիչէ քիմնէլէրի ճիւմէմիզ
տէ կէօրմիւլիւզ :

3. Տույնուլարը քազլիս էթմէփ օլա-
պիլիր : Պիզ պէօյիւք պիր շաիրին կիւզէլ
չիրլէր եափըպ սէօյլէտիլինի իչիսիննէ օ
գատար մահզուզ վէ միւթէսիլիր օլուրըզ
քի պիզ տէ չիրլէր եազմալա գալըլըլըլ :
Հալլուքի իհթիմալէն պիզտէ հիշ շաիր գա-
պիլիյէթի եօզ տըր : Մէշուր պիր լէսաամըն
պօյայա հայաթ վէրիլթէսինէ լէսամլէր չըզ-
աղըըն կէօրէն նէ գատար կէնճլէր, քէն-
տիլէր տէ կիւզէլ լէսամլէր չըզմազ իչիւն
պիր չօզ քեաղըտլար գարալաուլլար : Մու-
սիգի գապիլիյէթի պուլունմայան նիչէ
կէնճլէր էյի պիր գօնաէրտէն սօնրա քէ-
ման ճըղըրթըսը իլէ նէ գատար պաշ աղ-
ըսը վէրտիլէր, տաիմա պէօյլէ տիր : Գիւ-
չիւք ատէմլէր պէօյիւքլէրի թագլիտէ չա-
լըլըլար, չալըլըր իքէն պէօյիւքլէրին տէ
իսմինէ լէքէ կէթիլիրլէր : Տին տաիրէսին-
տէ, բուհանի հայաթտա սա պէօյիւք
գաթըլարըն մուգալլիտլէրի էքսիք տէյիլ
տիր : Պիզ Նօրթհիլլուտէ Մը. Մուտիլի
տինլէտիք վէ անըն վազըլարընտա վէ տուա
ճէմիյէթլէրինի իտարէ էթմէքսէ կէօս-
թէրտիլի տէհա վէ ֆիրասէթէ միւթէ-
հայիւր գալտըզ : Նիւ Հէյվընա կէլտիյի-
միզտէ օրատա պիր Աւեսարանիչէ բաթ
կէլտիք քի, Մը. Մուտինին թալէպէլէրին-
տէն իտի, օ տաիսի ինթիպահ ճէմիյէթ-
լէրի եափըյօր իտի : Լաքին Մուտինին
մուգալլիտի իտի : Անըն խրոմէթլէրինէ
հէր կիթտիքճէ ատէթա պիր բահաթսըզ-
լըզ հիսս էաէր իտիք : Ինթիպահը եիւ-
զիւնէ կէօգիւնէ սիվաչտըրըյօր իտի : Գի-
լիսէ թարիխինտէ Պօղոս, Յովհաննէս կիպի
միւլհէմ գաթըլար, Ս. Թէրիսա, Թօլէր, Ա.
Բէմիլիս, Լօյօլա, Ս. Կատարին, Փօքս կիպի

միութիւններ, Ուէպի, Ֆինի, Մուտի, Բօպերթ
էվընս, Մըրէյ, Մայըր կիպի պատերէր
պուլունտուղու հալտա պու կիւն պիզիմ
պաղը ըուհնուլարըմը ըուհանի ալէմին
պու պատերէրինին վէ պու ըհսուլարընը
հիսսիյաթընը թագլիտէ չապալայօրըր :
Մուգալլիտլիքտէն տէ աննագ կիւլինէնէք
հալլար մէյտանա կէլիր : Հէր մուսիգիյէ
մէրագ էտէն Մօցարթ իլհամաթընա, հէր
խիթապէթէ թալիպ օլան՝ Պիչէր պէլազէ-
թինէ, հէր քիմեա թալիպի՝ Սթիվընսըն
իլթիրաաթընա, հէր ըօման եազան՝ Բաֆ.
Ֆինին պատարընա մալիք օլամազ : Պունլար
գուլաղուղար վէ տէհալար էվսաֆը տըր :
Վագաա հէր ատէմ իսթէտիյի տաիրէտէ
էն եիւքսէք տէրէնէյէ թալիպ պուլունա-
պիլիր : Լաքին պունլար ումումի հալլար
ապըլամաղար : Պիզէ ըուհնուլուգտա էն
մուզիրը իսթալարտան պիրիսի տէ պու-
րատա տըր : Խրիսթիյան ալէմինտէ պէօ-
յիւք ըուհլարըն պէօյիւք թէնրիպէլէրինի
Խրիսթիյանըղըն ումում հայաթընըն սը-
ֆէթ ի մախուսէսի ապարագ, ատի էհա-
լիյի ընու թագլիտէ սէվգ էտիյօրար : Պու-
նուն նէթիճէսինտէ իտէ քիմիսի, «էվլէթ,
պէն օ հալլարա նաիլ օլտըմ», տէյու
պաչգալարը ալտատըյօրլար, քիմիսի քէն-
տի քէնտիլէրինի ալտատըյօրլար, քիմի տէ
պու շէյէ չապալար իքէն եա ագլլարընը,
եա իմանլարընը զայ էտիյօրար : Եանըլ
տըր պու շէյլէր : Պիզիմ իշիմիլ Պօլոսըն
իւշիւննիւ կէօյէ գափըլմասընը, Ֆինինին
օրման թէնրիպէսինի, Մուտինին թագլիգլի
տուսաընը, Մըրինին, Մայըրըն, էվընսըն
թէնրիպէլէրինի թագլիտ էթմէք տէյիլ
տիր : Խրիսթիյանըղ պիզիմ քէնտի շախսի
հայաթըմըղտա Քրիստոսըն հայաթընը եա-
չամագ տըր : Հէր քէն քէնտի գապիլիյէթ
մահիյէթինէ վէ քէնտի տալէթինէ
կէօրէ եաչայաճագ տըր :

4. Հիսսիյաթ տաիրէսինտէ պիր իսա-
թա տա հիսսիյաթը պիր մագսէս աւս

էսիպ, անըն արգասընա տիւշմէք տիր :
Ենմէքտէն քէյֆ տույարըղ, լաքին պիր
ատէմ օ քէյֆի էօմրինէ մագսէս եա-
փարտա շիչաղաղ ատա օլունուր : Սէրվէթ
թահսիլինտէն թէլէզզիւղ էտէր իղ, լաքին
էկէր պու լէզզէթ իսթըր իշիւն սէրվէթ
արգասընա տիւշէրսէք թամաքետար օլուր
իղ : Իշմէք ատէմէ քէյֆ վէրիր, իմտի պիր
ատէմ պու քէյֆ արտընա տիւշէրսէ պէք-
րի օլուր : Տինի տույղուլարըն տա շիչա-
ղաղըղը վէ պէքրիլիյի վար տըր : Պիր ա-
տէմ տինի հիսսիյաթը պիր մագսէս ատա
էտիպ օ հիսսիյաթ քէյֆի իշիւն եաչարտա
տուա քէյֆի, իլահի քէյֆի, ըուհանի
գօնուլմագ քէյֆի, իլհամ կէօրմէք քէյ-
ֆի իշիւն եաչայաճագ օլուր իտէ պուն-
լար տին սէրիսչը, տին պէքրիսի օլ-
մուշ օլուրլար : Խրիսթիյանըղ տույմագ
իշիւն տէյիլ, իշմէք, մէյվէ կէթիրմէք
իշիւն տիր : Իշէր իքէն սէլամէթ պուլա-
ճաղըղ վէ մէյվէ վէրմէքտէ մէսէրէթիմիլ
քէամիլ օլաճագ տըր :

Պիզ պու պէնտլէրի ըուհնուլա ի-
թիրաղ էթմէք վէ արամըղտա ըուհանի
հայաթըն թէրագ գըսընա վագֆը գուվ-
վէթ էտէնյէրին էլլէրինի կէվլէթմէք իշիւն
եաղմայօրըղ : Պիզ պու հարաքէթին գուվ-
վէթ վէ էհէմիլյէթինէ էղ աիլ ու ճան
ինանըրըղ : Իննիլի քիլիսէլէրիմիլ պու տի-
յարտա քէնտի տալէթլէրինէ լայըղ պիր
իշ կէօրէնէքլէր իտէ ըուհանի հայաթը
թէչվիլ վէ թամիմ էթմէլի տիրլէր : Ան-
ճագ պու հարաքէթին թէէսիր վէ նու-
ֆուզընը տիւշիւրէնէք հէր պիր իսթա-
տան տա աաղընմաղը վէ աագընտըրմայըլըղ :

Շու հալտա «Եէնի էօմր» տէմէքլէ Ին-
նիլի քիլիսէլէրէն եէնի պիր թալիմ, եէնի
պիր Քրիստոս վագ էտիյօրըղ տէյու տիւ-
շիւնմէլիլիմ : «Եէնի էօմր» փէտէլլէրիմի-
զին վէ պիզիմ վագ էթտիլիմիլ «Եէնի
տօղուշ»ըն պաչգա պիր իսմի տիր : «Բուհ-
նուլուգ» վաֆթիլ վասըթասըլլա չօճուգ-

լարն եկնիտէն տօղմասը թալիմի եերնէ փեաներէրիմիզին վէ շիմտիքի վարդարըմը- զըն վազ էթտիյի «Բուհտան տօղմա» թու- լիմնէ վերիլէն գապաճա պիր խմի տիր։ Պու հարաքէթ Փրօթէթմանըղըն Փրօթէս. թանըղը աէյիլ տիր։ Պու պիր ինթիպան ը րուհաննի տիր։ Պինաէն ալէյհ մէյտանտա քիլիսէլէր այրրաճազ, եէնի իթթիհատլար թէշքիլ էտէճէք պիր շէյ եօզ տըր, ան. ճազ էլան վազ օլունան հազիգաթլարը եաշայըպ եաշաթմազ մէսէլէսի տիր։

Իմտի պալատա զիքը էթտիյիմիզ թէհ- լիքէլէրտէն իհթիրազ էտէրէք րուհանի հայաթը արամըղտա թէրվիճ վէ թէրփի էթմէյէ պիւթիւն գուվլէթիմիզլէ սայ էյ- լէյէլիմ։

Ե. Գ. Գ.

Ս Օ Ն

ԱՆՎԱՆԸ ՆԱԶԸՐԷ

Այան վէ մէպուսան.—Փարլամէնթօ. նըն պու իւչիւնճիւ տէվրէսինին էն սօն իճ- թիմաւընը կէճէ սապահա գատար տէվամ էթմէսինին ողըրը այան իլէ մէպուսան ա- րասընտա զուհուր էտէն իիթիլափը էֆ- քեար իտի։ Պու իսէ շունտան նէշէթ էյ- լէմիշ իտի։ Պիւտճէ մէսէլէսինտէ մէճիւ ի մէպուսան րէյինին այանընքինէ թէֆէվիլիզ էտէճէյի պէտիհի տիր, զիրա մէպուսան տօղրուտան էհալի թարաֆընտան ինթի- խապ էտիլմիշ օլտուղլարընտան էհալինին վէրէճէյի փարանըն իսթիմալը պիզգարուրէ էհալինին վէքիլէրի եէսի իլէ իտարէ օ- լունալը տըր։ Լաքին պու սօն պիւտճէ լաիհասընտա նասըլ իսէ էնճիւմէն թէ- գաիւտլէր հազգընտա պիր մատտէ իլափէ էտէր քի, օ թամմ պիւտճէյէ թէալլիզ էթմէյիպ տահա զիյատէ գանուն տարիէ- պինէ տիւչիւյօր իտի, եանի սաքէրի մէ- մուրլարըն տախի միլքիյէ մէմուրլարը կիպի 30 սէնէ իւրամէթտէն սօնրա թէգաիւտ-

լիյէ հազգլարը օրմալը։ Այան մէճիւսի պու ֆարգը կէօրէրէք, պէլքի տէ մէպու- սանա քէնտի զաաֆլարընը հիսս էթտիրմէք նիյէթիլէ, պիւտճէյի իթիրազլարըյա պէ- րապէր մէպուսանա իտտէ էտէրէր։ Պու իսէ մէպուսանըն իզգէթի նէֆսինէ տօղունա- րազ, այանըն պիւտճէյէ իթիրազ էթմէյէ հազգը օլմալըղընը սէրտ իլէ այանըն պու մուամէլէսինի րէտտ էտէրէր։ Հալ շու քի պու էն սօն իճթիմա օլուպ, չիւքիւմէթին իսէ փարլամէնթօնըն թասալը էթմէտիյի պիր պիւտճէյի մէվզը ի իճրայա գօյամա- յաճալը ճիհէթլէ փարլամէնթօ փէք տար պիր հալա կէլմիշ իտի։

Ազգ. Հիւանդանոց.—Կէլէն փէնճէն- պիհ կիւնիւ Ազգ. Հիւանդանոցըն 79ընճը րէսի սէնէ ի տէվրիյէսի միւնասիպէթիլէ միւէստէսէ ի մէզքիւրէտէ խուսուսի ա- յինէր իճրա օլունմըշ, վէ Տեղապահ Ս. վազթ վէ հալա միւնասիպ պիր վազ ի- րաա էթմիշ տիր։ Իսթանպօլուն հէր թա- րաֆընտան խաաթախանէյի, վէ անըն գար- չսընտա պուլունան պաղչէյի տօլտուրմըշ օլան վաֆիր խալպ պու զիյնէթլէրէ իշթի- րաք էտիպ, խաաթախանէ իչիւն հէտիյէ- լէր թաղտիմ էթմիշլէր տիր։ Էօյլէտէն սօնրա 150 քիշիլք պիր զիյաֆէթ թէրթիպ օլունմըշ, վէ անտէ խաաթախանէնին 1910 սէնէսինէ աիտ րափօրթու գրաաթ էտիլմիշ տիր։ Մէզքիւր րափօրթտան անրաշլտըղընա նազարէն, 1910տա խաաթախանէյէ 1404 խաաթա, 117 մէճնուն, 62 իիթիյար վէ 49 եէթիմ գապուլ օլունմըշ, վէ պուն- լարտան 186 խաաթա, 35 մէճնուն, 36 իիթիյար վէ պիր եէթիմ վէֆաթ էթմիշ տիր։ 1243 խաաթա վէ 86 մէճնուն իֆա- գաթ պուլմուշլար, 16 մուսինն վէ 98 եէ- թիմիէր իսէ քէնտի սահիպլէրինէ թէալիմ էտիլմիշլէր տիր։ 1910ըն պիտայէթինտէ խաաթախանէտէ 152 խաաթա, 252 մէճ- նուն, 180 էյթամ պուլունմազտա իքէն

այնի սենեկին նիհայեթին տէ 105 խաւթա, 248 մէճնուն, 95 մուսինն վէ 122 եթիմ վէ եթիմէ պուլունմագաա խտի : 1910 սենեկինն եթիւն մէսարիֆաթը 10,758 լիրա օլմուշ տըր, Մէպլալը մէգքիւրտէն 4,800 լիրա մէքիւլաթա (եթյեճէք), 1,000 լիրա մահրուգաթա (եագաճագ), 2,800 լիրա մէմուրիյնէ, 800 լիրա մէլպուսաթա, 850 լիրա խէ միւթէնէվլի ինթիյաճաթա սարֆ օլմուշ տըր : Պունա մուգապիլ սէնէվի իրաա 10,580 լիրա օլմուշ տըր :

Կէնճ Թիւրքիա. — Մը. Տիւրն Կէնճ Թիւրքիա հագգընտա քէնտի էֆքեարընը Դօնթէմիօրէրի Ռիվիտա շու սէօղլէրլէ պէյան էթմիշ տիր : «Թիւրքլէր, կէրէք կէնճ, կէրէք էսքի օլտուն, հէր շէյտէն էվիլէ երնէ Թիւրք գալըյօրլար, վէ պիւթիւն մահիյէթլէրի իլէ պունը խապաթա չալըյօրլար : Մէշրութիյէթ ռէթիմի իլէ օրէթիմին տէվիրտիյի իսթիպտատ արասընտա մագսէտ վէ մէսլէքճէ էսասի պիրֆարգ կէօրիւմէյօր : Եննի ռէթիմին սկզբնական կիւնահը եանի էճտատըրընտան թէվէրրիւս էթտիքլէրի կիւնահ պէնիմ էֆքեարըմճա Թիւրք Շօվիկնիզմի տիր : Էսքի Թիւրքլէր քէնտիլէրի միլլէթ ի հաքիմէ թանըյըպ տիկէր միլլէթլէրին քէնտիլէրէ իթաաթ էթմէսիւնի մէմուլ էտէրլէր իտի, անլէրին եէնի նէսլէրի պու կիւն այնի ֆիքրի թաշըյօրլար : Փագաթ էսքի Թիւրք հէր պիր միլլէթին քէնտի ժիգիօկնօւմիսինի (ատաթը միլլէյէսինի) հըֆղ էթմէսինէ միւսաատէ էտէր, վէ պու մագսէտէ մէպնի անլէրէ խուսուսի իմթիյաղար վէրմիշ իքէն, պու կիւնլէրաէ անլէրին խալիֆլէրի օլանլար անապըրըն պիրի պիրինէ մէզճ օլմասընը եանի Րումըն, էրմէնինն, Արապըն վէ Արնապուսըն Օամանլըլաշմասընը իսթէյօր, վէ քէնտինն գապա լիսանընը, Ոսկէքէրանըն վէ Թապարինն գուլանտըղը լիսանլար եթրինէ կէշիւրմէյէ չալըյօրլար : Պու սիս-

թէմին զարուրի նէթիճէլէրինաէն պիրի տէ խտարէ ի ապէրիյէ տիր, լաքին հիշ պիր ռէթիմ սիւնկիւ գուվլէթի իլէ հըֆղ օլունամալ :» «Պու եագընլարտա իթթիւհաա վէ Թէրադղընըն կէօրիւնմէզ ազալարը արասընտա կէօրիւնիւր պիր միւնազաա վուգու պուլաու : Պու իսթիլաֆ գապիննտէ պազը թէպէտտիլաթը պաիա օլտուղը կիպի իտարէճէ տէ տիգթաթօրլուզա գուլաղուզայաճագ տէյու մէմուլ օլունույօր իտի : Թիւրքիա հալա ապէր իլէ զապթ օլունույօր վէ կիլլի պիր ճէմիյէթ եէտիլլէ իտարէ օլունույօր : Պու սիյասի էհրէմ տէփէսի իւզէրինէ նէ գասար վագթ տահա տուրա պիլէճէք տիր :» Էճնէպիլէր պիլլիմ հագգըմըզաա նէ աիւշիւնիւրլէրաէ տիւշիւնսիւնլէր, պիլլէ վաճիպ օլան շէյպու սիյասի էհրէմի եանի մէշրութիյէթի գաիտէսի իւզէրինտէ տուրտուրմագ եանի սնասըր արասընտա իթիլաֆ վէ միւսապաթը թէէմին էթմէյէ չալըյմագ տըր :

Անսօրու ահվաշը վէ «քազմիկնաք» . — Թազմիկնաք կէչէն Փազար կիւնքի նուսխէսինտէ «Վէգայի Փէճիյէ» սէրլէվհալը մէգալէսինաէ Անատօլուտա ախիւրէն վուգու պուլան ճինայէթլէրէ տաիր պէյանը էֆքեար էտէրէք տէյօր : «Վուգուաթը մէգքիւրէ խուսուսի, վէ արազի մէսլէպինաէն միւթէվլէլիա օլտուղունա չիւպհէ եօգ իտէ տէ, վէգայիին թէվալի վէ թէագըպ էթմէսի հիւքիւմէթին արթըգ գուվլէ ի մանիէյէ աաէմ ի գուարէթլինի, պուրալարտա Անուրշինին իճրա ի հիւքմէ պաշլատըղընը իրայէ էտիյօր : Անատօլունըն Շարգ վիլայէթլէրի Ասիա ի Օամանինն միֆթաշը, ասայիշի ումումի ի տէվլէթին նազմը տըր : Պուրալարտա վուգու պուլաճագ գարըշըգըպ, իսթիլալը ինթաճ վէ վէգայի ի ազիմէյի թէվիտ էտէպիլիր : Պայաղիտաէն Ֆուվ պօղազընա գաստար Րուսիա վէ Իրան հուտուտընտա պիր պի-

րինէ մուխալիֆ, եւքաթիկէրինին ալէյ-
հինտէ օ գատար աշայիր մէվճուտ սըր քի
պունլար պիր տէֆա հիւքիւմէթին գուվ-
վէթսիզ օլտուղունը անլայաճագ օլուրլար-
տա, տէրհալ եւքաթիկէրիյէ միւճուտէյէ վէ
մուխասէմէյէ իպթիտար, վէ հուսուտը
պաշտան պաշա պիր աթէշ թուֆանընա
զարգ վէ կիրիֆթար էտէրլէր: Պու աթէշ
էօյլէ պիր գաշ թապուր ապէր սէվգիյէ
իթֆա էտիլէմէզ: Պու աշիրէթլէր հուսուտ-
տա սըրասըյէ էրզըում, Պայագիտ, Վան,
Պիթլիս, Գէրքուզ, Սիւլէյմանիյէ, Պազ-
տաս, Պասրա շէհր վէ ճիւլարը էհալիսի
իլէ փէք զիյաստէ ալագատար օլտուղլարը
իչին հատիսէ օրալարա տա սիրայէթ էտէ-
րէք, մէմլէքէթին էն մուհիմ գըսմը պիր
հալը փէրիշանիյէ կիրիֆթար օլուր: Բու-
սիանըն հուսուտտա միւթէաստիտ շէօսէ
հօլլարը, չըմէնաըֆէրլէրի, ապէրի, վէ
պիզիմ թարաֆըմըզտա գօնսօլսլարը, ա-
տէմլէրի, պրօպականսիսթլէրի պուլունտըզը
ճիհէթլէ զաթէն միւթէրուգըպը ֆուր-
սաթ օլմասը իթիպարըյէ Բուսիա տէվլէ-
թի տէրհալ պու գարըշըզլըտան իսթի-
ֆատէ էտէճէյինտէ գաթիէն չիւպհէ հօգ
տըր: Ճէնապը Հագգ մուհաֆագա պու-
յուրըն, Շարգ ճիհէթինտէքի վիլայաթ-
տա զուհուր էտէճէք հատիսէյի ալէլաճէյէ
պէրթարաֆ էթմէք իհթիմալը փէք ազ
օլտուղունտան, Բուսիա թարաֆընտան միւ-
տախէլէ վուգուը թապիի վէ օլ զէման
պիր մէսէլէ ի սիյասիյէ ի ֆէվզ էլ աստէ
զարշուսընտա գալաճաղըմըզ պէտիհի տիր-
Շարգ վիլայէթլէրինէ պագմագ, օրատա
ասայիշ վէ էմիյէթի թէէմին էթմէք, է-
հալիյի միւթէրիհ վէ մալ ու ճանընտան
վէ նամուսընտան էմին պրագմագ, Ասիա
Օսմանիյի մուհաֆագա էթմէք, ումում
մէմալիքի Օսմանիյէյի միւթէրիհ պու-
լունտըրմագ տէմէք տիր: Ֆիքրիմիզի խիւ-
լասա էտէրէք տէրիզ քի, պիր թագըմ
հուսուտ վէ արագի միւնսզաալարընըն,

հուգուգը առիյէ տափալարընըն թէէսի-
րինտէն միւթէվէլլիտ վէգայիի ֆէճիյէ թէ-
զայիւտ, վէ թէվէսսիւ էթտիքճէ իւմն ու
ասայիշ պօղուլաճագ, էօնիւ ալընմագ
վէ ումումի պիր հալա կէլէճէք տիր:
Պու հալարա գարշը լագայտ պուլունմագ-
տան իսէ ֆաալանէ վէ ազմիէրվէրանա
հարաքէթ էտէրէք իսթիլաֆաթը մէվճու-
տէյի ֆաալ վէ ըէֆ էթմէնին չարէսինէ
պագմալը, վէ մէմուրիյնի իտարէ վէ աս-
լիյէ վէ ինզիպաթիյէյի տէ մէմուր օլտուգ-
լարը վէգայիֆէ վագըֆանէ պիր թարզաա
սէվգ էթմէլի տիր:»

Մօնրօ մէսլէյի.—Պու կիւնլէրտէ սի-
յասի ալէմին նազարը տիգգաթընը ճէլպ
էյլէյէն էն մուհիմ մէսէլէլէրտէն պիրիսի
Մ. Ամէրիգանըն Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա-
յա, պէլքի տէ Ալմանիայա թէքլիֆ էյլէ-
տիյի հուքէմ մուհաֆէտէսի տիր: Պու մէվ-
զու իւզէրինէ վուգու պուլան միւզաքէրաթ
էննապընտա Ինկիլթէրրանըն Խարիճիյէ նա-
ղըրը Սըր է. Կրէյ, Ամէրիգալըլարըն «Մօնրօ
Տօգրիսի» թէսմիյէ էթտիքլէրի պիր մէս-
լէյի թաալիպ էյլէմիշ տիր: 1823տէ Բու-
սիա վէ Ավսթրիա իմֆէրաթօրլարը իլէ
ֆրուսիա զըալը «Մուգատտէն իթթիհատ»
նամընտա պիր իթթիհատ թէշքիլ էտէ-
րէք, փատիշաղարըն Ալլահ թարաֆըն-
տան սէլահիյէթի մախսուսէյէ մալիք օլ-
տուղլարընը իտաիա վէ օ սէլահիյէթի մու-
հաֆագայտ գարար վէրմիշէր իտի: Պիր
Ինկիլիզ տիվլօմաթըն թափսիյէսի իւզէ-
րինէ, Ամէրիգալը Մր. Մօնրօ՝ օ վագթըն
րէիսինէ պիր մէքթուպ հազըպ պիւթիւն Ա-
մէրիգա գըլթաաթընը էվրօփա թէճափու զա-
թընա գարշը մուհաֆագա էթմէք, Մ. Ա-
մէրիգա հիւքիւմէթինին վագիֆէսի օլմագ
կէրէք իտիյինի իտաիա էթմիշ, վէ օ վա-
գըլթաան պէրու պու մէսլէք Մ. Ամէրիգա
հիւքիւմէթի թարաֆընտան գապուլ օլուն-
միշ տըր: Պու քէրրէ իւք տէֆա օլարագ Ին-

կիլթերրանըն Խարիճիյէ նաղըրը թարա-
ֆընտան ալանէն այնի մէպէք թաավիպ է-
տիլմիշ տիր : Պիլա շիւպհէ պու մէպէք
Մ. Ամէրիգայը փէք միւշքիլ վէ մէսուլ
պիր մէվգիյէ գոյոր : Փարազա Մէքիգո
խեանը տէվամ էտիպ էճնէպիլէրին հա-
յաթը թէհիլքէտէ օլաա իտի , Մ. Ամէրի-
գա Մէքսիգոնըն տախիլի իշինէ գարըշմայա
մէճպուր օլաճագ իտի : Սիէսթէյթըրըն տէ-
տիյի կիպի պու մէպէք Մ. Ամէրիգայը պէօ-
յիւք պիր օրտու վէ ճէսիմ պիր տօնանմա
հըֆղ էթմէյէ մէճպուր գըլան վէխիմ պիր
թէշէպպիւս իսէ տէ , պէլքիտէ պու քիւլ-
ֆէթի տէրիւհտէ էթմէսի պիր էմրի զա-
րուրի տիր :

քինտէն էքսիք պիր օրտու իլէ էմիլյէթ
հիսս էտէմէզ : Հինտիսթան հիւքիւմէթի
կերէք իշերտէն , կերէք տիշարտան տաիմա
թէհտիս թահթընտա պուլունտուզը իշին
քէնաի օրտուտընը թէնզիլ էթմէք պիր
թագըմ թէհիլքէլէրէ մարուզ պուլունմագ
տէմէք օլաճագ տըր : Սօն թէքլիֆէ կէօրէ՝
Հինտիսթանըն ինկիլիզ ապէրինճէ տէյիլ
անճագ եէրլի նէֆէրաթընճա թէնզիլաթ
իճրա էթմէք թաամիմ էտիլյօր իսէ տէ ,
Թալլիզ պուլընը տախի նապէճա կէօրիւյօր :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՍՕՍԻԱԼԻԶՄ ՆԷ՝ ՏԵՅԻԼ ՏԻՐ

ՎԵՐ. Մ. Յ. ԳՐԵՍՃԵԱՆ

Հիւսիսքսան օրտու .—Հինտիսթան-
տան Ձինէ աֆիօն իտիպը մէն օլունմազա
պաշայալը , Հինտիսթանըն իրաւորնտա պէօ-
յիւք թէնզիլաթ վուգու պուլմը , վէ տա-
հա տա թէնզիլ օլաճագ տըր : Ինկիլիզ
գրալը ճօրճըն Հինտիսթանտա Հինա իմ-
փէրաթօրը մագամընտա թէթվիճ օլուն-
մապը տա էփէյիյէ մալ օլաճագ տըր : Իմտի
Հինտիսթան հիւքիւմէթի իգթիսատ էթմէք
իսթէյիպ , պուլըն իշին իսթըրա կէլէն պիր
եօլ տա Հինտիսթան օրտուսը մէսարիֆին-
տէ իգօնօմի էթմէք օլտու : Եա ինկիլիզ մէ-
մուրլարընըն մաաշընը էնտիրմէք եախօա
օրտուըն սայըսընը թէնզիլ էթմէք թէք-
լիֆ էտիլաի : Խուտուսա ինկիլթերրանըն
Բուսիս իլէ միւթթէհիտ պուլունմասը Շի-
մալտան թէհիլքէյի ազալթմըշ օլտուզը
իշին օրտույու քիւլիլթմէք օլտպիլի տէ-
յու տիւշիւնիլիւյօր : Անլաշըրըրընա կէօ-
րէ՝ Հինտիսթանըն 315 միլիօն էհայիսինի
վէ 6,000 միլ հուտուտ պօյունը Հինտիս-
թան հիւքիւմէթի 75,400 ապէր իլէ մու-
հաֆազա էթմէքտէ տիր : Թալլիզ պու
թէքլիֆ իւզէրինէ պէյանը էֆքեար էտէր
իքէն՝ կէօթէրիյօր քի Հինտիսթանըն մու-
հաֆազասը էմրինտէ ինկիլթէրա չիմտի-

Սօսիալիզմին իամի ֆէնա չըգմըշ տըր :
Փէրալէր արաւընտա օլտուզը կիպի պու մէս-
լէք իշին տախի «Բէօթիւ իւլֆէթ կիւ-
զէլ ախլագը» պօզմուշ տըր : Անը թէսա-
հիւպ էտէնլէրին չօգ տէֆա ֆէնա էօմր-
լէրի վէ տինսիլիյէ տօղրու կէօթէրտիք-
լէրի մէյլ պիզի սիւրչաիւրմիւշ տիր . շէյլէ
քի արամըզտա Սօսիալիզմ հագգընտա
պիր ճինս խալֆ ու շիւպհէ մէվճուտ տըր :
Պունուն իշին Սօսիալիզմին թամմ նէ օլ-
տուրընը վէ նէ օլմասթըրընը պիլմէքի-
յիմիլ էլզէմ տիր : Պու մատտէ հագգըն-
տա կերէք էրմէնիճէ վէ կերէք Թիւրքճէ
ճէրիտէլէրաէ չիմտիյէտէք օգուտըրմըշ
պէնտլէր անը աղ օլտըրը կիպի վասֆ
էթմէտիքտէն մատա , ալէլումում , սէնէ-
լէր էվլէլ , Սօսիալիզմին Լէնի տօղաըրը
զէմանլարտա , գապուլ օլունան էֆքեար-
լարը պէյան էտէրէք անլէրի ճէրհ էթ-
մէյէ չալլաշիլար տըր : Հալ պու քի շու-
սօն վագթլարտա Սօսիալիզմ քէմալէ տօղ-
րու իլէրիլէմէքտէ օլմուշ վէ քիւլիլիյէն
ֆարգը պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էթմիլ
տիր : Շէյլէ քի պու կիւն օ սիյասի վէ

իծթիմաի մէսէլէրաւ մուայէն պիր մէվ-
գի թուծմը վէ Ալմանիա, Ֆրանսա վէ
Իսկիլթերրա կիպի մէմէքէթլէրաւ անը
հիւքիւմէթին ուսուլը խտարէսինէ թաթ.
պըգ էթմէյէ չայըչմագտա տըրլար: Պիղ
պու պէնսաւէ քիթապլարտան իղթիպաս
էտէնէք տէյիլ, անճագ պիզզաթ Սոսիա-
լիսթլէրաւէն անլատըղըմը վէ անլէրին ըէ-
ֆագաթընտան թէշքիլ էյլէտիյիմիլ էֆ-
քեարլարը իրայէ էթմէք իսթէրիլ:

Իւք էվլէլ անլայալըմ քի Սոսիալիզմ
նէ՝ ճէյիլ ճիր:

Սոսիալիզմ Անարչիզմ տէյիլ տիր:
Աճայիպ տիր քի Սոսիալիզմէ գարչը եա-
զանլար չոգ տէֆա անը պու մէնֆուր մէս-
լէք իլէ գարըչտըրըլար: Պու իքի ուսուլ-
լար եէքտիկէրինտէն թէֆրիդ էտիլմէլի
տիր: Պիզիմ պիլտիյիմիլ վէ չիմտի ալէլ
ուսուլմ գապուլ օլունան սոն Սոսիալիզմ
Անարչիզմին մուզայիրի տիր: Պունլար պիր
գուվլէթին իքի գութպլարը տըրլար, եէք-
տիկէրինի նէհի էտէրլէր: Հաթթա էյէր Ա-
նարչիզմի մահվ էթմէք, տիւնհատան նէ-
ֆի էթմէք իսթէր իսէք Սոսիալիզմի գա-
պուլ էթմէք կէրէյիլ: Անարչիզմ հէր
ճինս հիւքիւմէթէ գարչը տըր, հէր կէճնա
նիզամ ու ինթիզամին խասիմի տիր: Տիւն-
եատան իսթիպտաար, զուլմ ու զատըր
գալարըմագ իչիւն Անարչիսթլէր ճէպը իս-
թիմալ էտէրլէր վէ ճիւմէ ֆէնալըզն
մէնպար հիւքիւմէթ տիր զաննըյլէ անը
մահվ էթմէյէ չայըչըլար: Սոսիալիզմ տա-
լի առէմլէր արասընտա ճարի օլան հագգ-
ուրըղը կէօրիւր վէ անըն ըէֆինէ չայըչըր,
լաքին հիւքիւմէթլէրի պու մագսէտին իծ-
րասընա պիր մանիէ տէյու թանըյաճագ
եէրաւէ հիւքիւմէթ վասթթալըյլէ առա-
լէթին հիւքմֆէրմա օլաճաղընա ինանըր:
Հիւքիւմէթլէրի տահա զիյատէ գուվլէթ-
լէնտիլմէյէ վէ չիմտի օլտըղընտան տահա
ալա վէ նիզամի պիր մէվգիյէ գոմաղա
չալըչըր: Պիրիսի հիւքիւմէթլէրին խասիմի,

տիկէրի իսէ անլէրին էն խալիս առթու
տըր:

Սոսիալիզմ ինգիլապ տէ տէյիլ տիր:
Էվլէթ օ՝ ինգիլապ կիպի հէյէթ ի իծթի-
մաիյէնին ահվալը հաղըրէսինտէն մէմոււն
տէյիլ տիր, վէ անտէ թէպէտտիւլ ի քիւլ-
լի մէյտանա կէթիլմէյէ ոայ էտէր: Լաքին
իսթիմալ էյլէտիյի ալէթ սիլահ տէյիլ գա-
լէմ տիր: Յեղաշրջութիւն տէյիլ քարե-
շրջութիւն տըր: Փրօփականտա թարիգիյ-
լէ ֆիքրլէրի թէնպիր էթմէյէ, հիւքիւմէթ-
լէրտէ նուֆուլ գազանմաղա ըէյ վէրէն
էհալիյի քէնտի թարաֆընա ճէլպ էթմէյէ,
վէ պէօյլէճէ հիւքիւմէթին խտարէսինի էլէ
կէչիրիպ Սոսիալիսթ էսապարը գուվլէտէն
ֆիլլէ կէթիլմէյէ չայըչըր:

Սոսիալիզմ իշքիրալ թ էմիլալ (com-
munism) ուսուլընտան տալի թէֆրիդ
օլունմալը տըր: Վագաա էվլէյլէրի Սոսիա-
լիզմ տէմէք իլէ հէր առէմ միւսավի սէր-
վէթէ մալիք օլմագ, վէ զէնկինլէրին փա-
րասընը ալըպ ֆուգարալարա թէվգի էթ-
մէքիք տէ անլաչըրը իտի: Չանն օլունուր
իտի քի զէնկինլէր քէնտի սէրվէթլէրինի
զուլմ իլէ պի զայրի հագգըն ճէմ էթմիշ-
լէր, վէ անլէրի թէսարրիւֆէ հագգլարը
եօգ տըր: Իմտի առալէթին իճրա օլուն-
մասը իչիւն պիր տիյարտա նէ գատար մալ
վէ միւլք վէ փարա վար իսէ թօլլամալը
վէ ճիւմէ էհալիյէ միւսավաթ իւզրէ թագ-
սիմ էթմէլի: Լաքին պիր ալ միւթալտա
կէօսթէրտի քի պու աւմէլի պիր ուսուլ
տէյիլ տիր: Փարզ էտէլիմ քի պէօյլէ
միւսավաթ իւզրէ օլան պիր թէվգի միւմ-
քին օլուն: Նէթիճէսի նէ՝ օլուն: Մատէմ
քի ինտան թապիաթը հէր պիր ֆէրտ ի-
չիւն այնի տէյիլ տիր, մատէմ քի առէմ-
լէր ագիլ, ախլագի վէ իծթիմաի ճիհէթ-
տէն ֆարգլը խասիյէթլէրէ մալիք տիրլէր:
կէօրէճէյիլ քի չոգ սիւրմէզտէն էպըլ
զայրի միւսավի հալ իստէ օլունաճագ
տըր: Պիր թագըմ քիմնէլէր տօղուշտան

մալիք օլուր : Խրիսթոյանըղըն էյի պիր մէզհէպ օլտուղունը քիմ ինքեար էտէ պիրը : Լաքին էկէր պիր Միւսիման պաղը Խրիսթոյան թէմիյէ օլունան քիլիսէլէրին պաթըլ իթիգատարընտան , խարիճի պին ու տտէթլէրինտէն , վէ հազա , թատվիր լէրէ , Սուրբարա վէրիյէն ֆէվգէլատէ իհթիրամտան իսթինթամ էտէրէք Խրիսթոյանըղը փութփէրէսթիք ստուէտէր իսէ , հախօտ էյէր իսմէն Խրիսթոյան օլանլարըն ֆէնա ախլաղընը կէօրէրէք Խրիսթոյանըղ ախլաղը համիտէ թալիմ էթմէզ իտախա սընտա պուլունուր իսէ նէ՞ ճէվապ վէրէճէյիզ : Պէօյէճէ տախի պաղը Սոսիալիսթ լէրին միւպալաղալը էֆքեարլարընտան վէ պէլաղէթ հէրարէթինտէ իրատ էյլէտիք լէրի քէլամլարտան իսթինթամ էտէրէք Սոսիալիզմ տինսիզիք թալիմ էտէր , ֆէնա պիր ուսուլ տըր տէյու իտտիա էթմէք եանըլը տըր : Անըն թամմ նէ՞ օլտուղունը , նէ մազսէտ իչիւն չալըջալըլընը թէֆթիշ էտիպ անլամագըլըլըմըլ լաղըմ տըր :

ԱՃԱՊԱ. ՏԱՅԱԳԵՏԱ ՄԻԻԹԹԷՖԻԳ ՄԻ ՏԻՐԼԷՐ

ՏՕԳ. Ա. Ս ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ , ԱՏԱՆԱ

Տիւնեատա չօգ պէտպախթ միլլէթլէր օլմուշ տըր . լաքին հիշ պիրիսի էրմէնիլէրին մէվգիլինտէ պուլունմամըլ տըր : Գատիմ սարլարտա ճարգ վէ Ղարպ միլլէթ լէրի միւստտէմէսինտէ արա տայաղը եէր լէր իմիշ : Տէտէլէրիմիզին կիւնիւնտէ եէքաիկէրինէ մուխալիֆ տէրէպէյլէրի վէ աղալար արասընտա եինէ տայաղը անլէր եէրլէր իմիշ : Նագլ էտէրլէր քի՞ պիր էրմէնի՞ մէր քէպէ պինիպ կիտէր իքէն պիր աղա թէսատիւֆ էթսիլինտէ «էն , կեապուր» տէյու էմր էտէր իմիշ . պիչարէ աշաղը էնէր՝ լաքին այնի զէմանտա ախէր պիր աղա կէլիպ «Պին , կեապուր» տէյու էմր էյլէր իմիշ : Էրմէնի պու էլն վէ պիլն էմրլէրինի այնի վազթտա իֆա էտէմէյիպ շաշըլըր վէ ի-

քիսինտէն տէ տայաղ եէր իմիշ : Վէ հախօտ պիր աղալա մէնտուպ օլուպ տիկէրլէրին ստապէթինի իւզէրինէ տապէթ էյլէր , վէ պու մուխալիֆ գուվլէթլէրի միւվաղէնէտէ սագլայամաուրըլ իչիւն հէր իքիսինտէն տէ տայաղ եէրլէր իմիշ : Շէօյլէ քի եէքսիկէրինէ գարշը ստապէթլէրի հէր նէ օլուր իսէ օլուն էրմէնիյէ տայաղ ճիհէթինտէ միւթթէֆիզ իմիշլէր :

Պիզ պու կիւնլէրի կէօրմէտիք , Ապալիւ Համիտ տէվրինտէ եաշատըգ , ֆագաթ հալիմիզ պունտան ֆարգըլ տէյիլ իտի , հէր մէմուրա պիր տիւրիւ թէպասպուս էյլէր , պիրինին «ասաղգաի պէնտէկեանընտան» օլուր պաշգալարըն եիւզիւնտէն տալէր իտիք , պիրինտէն էմր ալըպ ծնա իթաաթ էտէլիմ տէրէն՝ օլ պիրի պիզի միւճրիմ չըգալըր , հէր հանկըսընա տէօնաէք եինէ պիզ սօյուլուր իտիք : Վալիլէրտէն թէգքէրէ ալըր իքէն սօյուլուր իտիք , էթթէտէ իսքէլէ պաշնտա պիր ասի փօրիս պիզի ըէտա էտէր , եա թէվգիֆ էյլէր փէրիշան օլուր իտիք , պիրի հագգալըլըգ էտէր օլ պիրինէ չէքվա էյլէր իտիք , հէր իքիսինտէ տէ պիզ զայիպ էտէր իտիք՝ զիրա ճայազ ճիհէթինտէ միլլէթի լիզ իսիլէր :

Համտ օլուն տէվրի հիւրիլէթ կէլուի , պունլար տէֆ օլտուլար : Արթըգ հէր աւըմտա պիր չէչիտ քէյիֆ ի մայէշա էմրլէր վէրէն փօրիսլէր վէ մէմուրար գարմաուր , քեաֆիֆէմիզ պիր գանուն վէ պիր էմրէրապթ օլունաղգ , լաքին պիզ էրմէնիլէրին մէվգիլի եինէ կիւճէ տիւշաի , եինէ իքի գուվլէթ եինէ իքի գըլըճ օրթաուրնտա գալսըգ վէ եինէ շաշըլուրգ : Պիր թարաֆտա կէնճ թիւրքլէր պիր թարաֆտա էսքի թիւրքլէր , հանկը թարաֆտա կիտէլիմ : Տիւնեա պիր թարաֆտան պաղըրըլօր քի միլլէթիմիզին եալընըլ իւմիտի զթարիգ ի նէճաթը կէնճ թիւրքլէրէ սարըլմագ անլէրի թագվիյէ էյլէմէք տիր տիկէր

Թարափտան խեղճ «էյ ահմագ էրմէնիլէր»,
 Կէնճ Թիւրքլէրէ չօգ սարըլաւընը չօգ գա-
 փըլաւընը վէ մահվ օլտունը» տէյու նի-
 տա էտիյօրլար: Պիւր Թարափտան Կէնճ
 Թիւրքլէրին խթիպտատա գարչը ֆիւթիւ-
 հաթլարընը վէ կիւզէլ փրօղրամլարընը
 կէօրիւպ, «Հիւրրիյէթ, Միւսապլաթ», սէ-
 տալարընը իշիթաիքճէ ճան աթըլօրըլ:
 Պիւրիյօրըլ քի վաթան վէ միյլէթ իշիւն
 անճագ Թարիգ ի նէճաթ պու տըր: Պիւ-
 թիւն գուվլէթիմիլ իլէ ծնլարա սարըլմագ
 իսթէյօրըլ, տիկէր Թարափտան այնի խա-
 հիլ վէ ճիատիյէթլէ պիղէ Կէնճ Թիւրք
 զօլլարընըն սարըլմաւըլընը կէօրիւպ, էպրի
 Թիւրքլէրին իսթէսսիւպ վէ զազապ ա-
 թէլլէրինին պիղէ թէվլիհ էտիլտիյինի ան-
 լատըլճա շալըրըպ, «Աճապս սալազսս
 միւրքթէվլիգ մի սիւրլէր», տէյու սիւալ
 էտիյօրըլ:

Եճնէպիլէր իսթ պու մէվգիլիմիլի ան-
 լամայըպ պիղի անճագ շալլըն վէ միւթէ-
 լէտտիտ կէօրմէքլէ Թագպիհ վէ Թայիպ
 էտիյօրլար: Միլարըն տա Թագպիհինէ
 հէտէֆ օլլօրըլ: Պէօլլէլէր պիւլէր ծն պիւ-
 լէր իլէ օլտուլար: Լաքին հէփսինտէն զի-
 յատէ էօմրիւնիւ Կիլիկիաաա կէլիւմիլ
 տէրտլէրիմիլ շէրիք օրմուշ, չօլլարըմըլա
 վէլի նիյմէթ օրմուշ վէ ճիւմէ էրմէնիլին
 վէ ինտանըն մուհապպէթինի գազանմըլ
 պիւր էճնէպի տօսթուլըլըն տախի եազըն-
 տա Պօսթօնտա իրատ էլլէտիլի պիւր նութգ-
 տա պու եօլտա պէյսնը էֆքեար էլլէմէ-
 սի գալպլէրիմիլի մէճրուհ էլլէմիլ տիւ:
 Կէօյա պիլ «Կէնճ Թիւրքլէրէ մուա-
 վէնէթ էտէճէք եէրտէ կիւճլիւք վէրիյօր»
 իմիլ իլ: Ռիճա էտէրիմ էրմէնիլի հէր նէ
 իլէ իթհամ էտէրիսէնիլ էտիլիլ, ամմա
 պու տէրէճէ համագաթ իլէ իթհամ էթ-
 լէլինիլ: Պիլ կիւճլիւք վէրմէք տէյիլ ան-
 լէրի էլէքթրիք սիւրաթը իլէ իլէրի կէօ-
 թիւրմէք տէրտիւնտէյիլ: Վէ պու իսթի-
 ճալըմըլ տէյիլ մի քի, իլէրի գօշտուգ,

տայաղը եէտիք, տէճիւպ անլէրին գու-
 ճալընա տիւշտիւք, այաղըմըլ զինճիլէ,
 պօյնուսուլ իվէ կէշտի, խալը պիլ միւ-
 թէրէտտիտ կէօրիւնիւյօր իսթէք, մէշուլթի-
 յէթէ իսթէքսիլիյիմիլտէն, անըն թէհ-
 լիքէլէրինտէն գալընտըլըմըլտան, Կէնճ
 Թիւրքլէր իլէ ճէհալէթ վէ Թէաստուպա
 գարչը կէօքս վէրէրէք միւճահէտէտէն իս-
 թինա էլլէտիլիմիլտէն, եախօսա անլէր իլէ
 գանլըմըլ տէօքմէյէ գօրգտուլըմըլտան
 տէյիլ: Պիլ փարմաղըմըլ կէօրիւմիւզէ
 սօգամագ գաւտար ահմագ տէյիլ իլ, ամ-
 մա խաթլըմըլա պիւր սիւալ կէլիյօր՝ աճա-
 պս սալազսս միւրքթէվլիգ մի սիւրլէր:

Պու կիպի ինգիլապլարտա նիլէ ծն պիւ-
 լէր գուրպան օլուր, հիւրրիյէթ իշիւն ին-
 տան լաշէլէրի սօգօլլարտա սէրիլի, պա-
 քիլէլէր, գաւալընլար թէրզիլ օլտունը,
 գանլար սէլ կիպի ազար, խանէլէր իհ-
 րագ էտիլի, եուվալար տաղըտըլըլ, պուն-
 լարը անլարըլ. պիլի մէյուս էտէն պուն-
 լար տէյիլ տիւ: Փագաթ Կիլիկիա օվա-
 լարընը պօյայան գանլարա պիւր թէք Կէնճ
 Թիւրք գանլընը գարըլմաւըլըլ, Ատանա
 Հիւրրիյէթֆէմէրինէ վուրուլան պալթալարըն
 պիւր Թանէսի՝ ծնու մէն իշիւն գալարըլըն
 պիւր գօլա թէաստըֆ էթմէտիլի, «Եւշա-
 պն հիւրրիյէթ» նիտաղը գարըլմաւըլըլ,
 գուրալար էլինտէ գալըլըլ գուրալար կի-
 պի մէլէյէն պաքիլէ վէ չօճուլլարըմըլա
 պիւր թէք Կէնճ Թիւրք գալիտաւընըն ա-
 չըլմաւըլըլ, աճ տուտուլ թօփրագլար իւ-
 ճէրինտէ եաթանլարա պիւր տամլա տու,
 պիւր լօգմա էքմէք սունուլմաւըլըլ, սէլ
 կիպի ազան կէօլ եալարըմըլա պիւր տամ-
 լա Կէնճ Թիւրք կէօլ եալարըլ գարըլմաւըլ-
 լը տըր:

Եվլէթ, միւհթէրէմ սօգթօր փէք
 սօղրու տըր քի, պիլ թէրագընըն Կէնճ
 Թիւրք Թարափտան պատալըմ՝ օրալը ա-
 ղըլաշտըրալըմ: Լաքին իքի շէյի հիսապա
 ալմայօրընըլ, էվլէլա անլէր պիլի թէ-

բազմին իշխեալ արմայօրվար, սանիէն գար-
չըսան պիր ալ զօր կէլտիյի կիպի թէրա-
զըտան չըզպ սափու շըյօրվար վէ պիզիմ
այազլարըմը հափայա կէլիյօր : Հազգը-
նը վար տըր, զիրա ֆարշ էտիյօրընը
քի պուրատա այրըմը պիր կէնճ թիւրք
փարթիսի վար քի պունար օ մէպտէ ի-
շխն տուրուլար, վէ անըն իշխն քէնտի
զարնտաշարընա պիլէ սիւահ չէքիպ էն-
ճամ էօրիւրէր : "էօյլէ ինաննուղա հազ-
գընը վար, չիւնքի Ամէրիպատա պէօյլէ
օլուր վէ պէօյլէ օլմաը իճապ էտէր : Պիզ
առախ ինանըրը քի պէօյլէ եափաճազ
կէնճ թիւրքէր վար տըր : Վաթման վէ մէշ-
րու թիւրքէր իշխն գանդարընը տէօքէն արա-
լանլար, էրպապը համիյէթ վէ ճիտաի
վաթմանիէրվէր վար, պունլարա տուհու-
լէթ վէրմէք տէիյ անիյր իշխն գուրպան
օլուրը քի կէնճ կիւնաիւղ նիյազըմը պուն-
լարըն առէտինին թէքէսիւր էյլէմէսի տիր-
ժազաթ քէնտիլէրէ կէնճ թիւրք նամը ճէ-
լիլին վէրէն պիր չօգլար, ն' իճապ էյլէտի-
յի թազաիւրաէ էպիտէն էպի օլտուղլա-
րընը, կէնճ թիւրք ճէմիյէթլէրինին պաշ-
քիւրիլէրինտէ օթուրան չօգլարըն պիր
համիլէտէ մէշրու թիւրքէրին թէմէլինէ պալ-
թա սալլառըլլարընը, փաղազ նութըլա-
րընը վէ հիւրիյէթ փէրվէր թահրիլաթ-
լարընը ալըլալը պի հայրան օլտուղլալը
նիշէրին հէման պիր կիւնտէ աղըզարըն-
տան վէ գալէմիէրինտէն գան վէ աթէշ
սալլարըլընը, էվիլէրա թապուն թապունա
մուխալիֆ վէ եէքաիկէլինէ գուրչուն ա-
թան փարթիլէրին պիզիմ ֆէլաքէթ վէ
էօրիւմիւմիւղ հաաաաաաաաա գօլ գօլա,
եան եանա տուրմագաաա իսիլքէրինի կէօր-
աիյիւմիւղաէ, աճէպա պունլար սահիհէն
կէնճ թիւրք մի տիրէր. աճէպա սալլազ-
աա միւրքթէմիւղ մի ճիւրէր տէյու չիւպհէ
էթմէյէ հազգըմը կօօօ մը :

Ամանըրը գալընը օլուպ կէօզլէրիմիզի
Սէլանիք գըլըրընա գալըլարաա մէլէքէր

պէքէր կիպի եօլլարընը պէքէտիլիմիզ
հուրիյէթ առքէրլէրինին պիզէ սիւնկիւ վէ
աթէշ իլէ ճէվապ վէրաիլէրինէ էսէֆ է-
տէրիլ, լաքին տու ի թէֆէհհիւմ օլտուղու
իշխն մէյու օլմայրազ գալա պաթիլըմը
լանէթ օգուր աղլարըլ, առմա պա «տու ի
թէֆէհհիւմ» սէպէպ օլուպ պիլէրէն Օս-
մանը կալուրլարընը անաըլ, պապաըլ,
եափաըլ պրապանլարըն տնրա մաաշար
աղլա իսթիւրահաթտա, մուհիմ մէվի-
լէրաէ, գիլի պլէրաէ, վէ հաթթա պէօ-
լիլքէր իլէ սիւլազաթլարտա կէօրիւ ի-
սէք «Աճէպա . . .» տէմէքաէն քէնտիմիզի
ալլառըլը :

Պիզ էյ ճանու ալլ էմիլիյէթ էթմէյէ
հազըր իզ, լաքին պէտէլինէ չիւպհէ տէյիլ
էմիլիյէթ կէօրմէք իսթիլիլ : Ալթըզ քեա-
զրալարըմը «Մուղլըր», թէնէմիլիլի-
միզէ «Պէտա», եալառազ իշխն հիճրէթ
վէ չապալալըլարըմը «Իստան», չօճու-
ճա լաֆարըմը «Տէրին փլան» թէրէն-
նիւմլէրիմիզէ, «Հարպ սէտալարը» թէաթ-
րալարըմը «Թէհիլէ», միլի առէթ-
լէրիմիզէ «Թէֆրիզա», փաթրիլառնէմիզէ
«Հիւրիւմէթ», տիվարըմը «Իսթիհ-
քեամ», քիլիտէլէրիմիզէ «Գալա», տու
պօրալարըմը «Թօփ», կուսապցուր/ուն
զէվէքիլիմիզէ «Օլաա», գօրպառա զտան
աէլիք տէլէ կիլէնմէլէրիմիզէ «Իլանը
հարպ», ֆիւրարըմը «Հիւճու», թէամիլի
օլունմալըն : Պունլար էվիլէլաէն սալլազ իշխն
գալանլան պէհանէլէր իտիլէր, չիմաի
տաիլի այնի պէհանէլէր գալլանըլըր իտէ
սալլապա սալլապա միւրքթէմիւղ մի ճիւրէր
աէյու խաթրըմը կէլիլ :

Էմին օլունուպ պիզ կիւնիւք վէրմէյիլ,
վաթմանըն սէլաթթի իշխն հէր չէյի վէր-
մէյէ հազըրիլ : Հէր տուհուլէթի պիզտէն
պէքէտիլիլ : Չու շարթ իլէ քի վիւճու-
սիմիզի սէլըր էտէն էպի էլպիտէմիզի իս-
թէմէտիլիլ, էճաաաաաաաաա գալմա ա-
տէթլէրիմիզէ, իսանըմըտա, միլի թէր-

պիյե վէ հիստիյաթրմըղա տագունասըն-
լար . Օտմանը ֆաթիհներին վէ մուազզամ
փատիշաշարընըն պիզե վերաիյի իմթիյազ-
լարա էլ ոգաթմաուընլար , պունլար պիզե
մուգատաէս տիւյէր , օ վաղթ ֆէր-
եսաո էաէրիզ , ֆիզան էաէրիզ , չապա-
լարը :

Պիզ շիմիյե դասար պիզե օլան մուա-
մէլէլէրին հ'չ պիրինէ միւսթահագգ տէ-
յիլ խտիբ : Վաթանըն խալիս էվլասլարը ,
մէշութիյէթին էն ճիտաթ թալէպլէրի ,
կէնճ թիւրքլէրին էն սատըզ , էն մուհիպպ
տոսթլարը վէ պիրատէրլէրիյի : Իքի գօլ-
լարըմըլ իյէ անլէրէ սարըլըյօլըզ , վէ թա-
օնլար տախի գօլլարընը պիզէ սարըզ մու-
հագպէթէ պէտէլ մուհագպէթ , վէ
էմնիյէթէ պէտէլ էմնիյէթ վերմէյէ բազի
օլունճայա տէկին նէ օնլար նէ պիզ խ-
թիրահաթ էտէպիլիլիլիզ , նէ աէ վաթանը-
մըլ իֆլահ օլուր :

Ի Ա Ն Է Ա Ն Ա Ն Ք Ի Լ Ի Ս Ա Ն Ա Ր Ը Մ Ը

ՎԵՐ. Յ. Գ. ՊԻԼԼՊԻԼԵԱՆ

Մալիւմ տիր քի միւհթէրէմ Պօր-
Շիրքէթի՝ Ինճիլի իչին պու տիյարտա պի-
տայէթինտէ եէնի թէչէքքիւլ էաէն զաիֆ
ճէմաաթլարա իզթիզաի հալտէն օլարազ
իանէ վերմիշ տիր : Սէվինիլիզ քի նիչէ
ճէմաաթլարըմըլ չօգտան քէնտի քէնտի-
լէրինի իտարէյէ մուզթէտիր օլմաղէ , պու
մուապէնէթտէն մուաֆ օլմուչլար տըր :

Տիկէր թարաֆտան էսէֆ էաէրիզ քի
հալա նիչէ ճէմաաթ վէ քիլիսալարըմըլ
եարսըմ ալմագտան ֆարիզ կէլմէմիշ
տիրլէր : Պաղըլարըն իանէ ալմաընա զա-
րուրի սէպէպլէր պուլունտուղունը գապուլ
էտէր իսէք տէ , նիչէյէր իչին պու կ'պի
պիր սէպէպ կէօրմէտիլիլիլտէն , անը տալթ
բուհանի վազիֆէլէրինտէ գայտաղըլըղա վէ
թամա հիտինէ աթֆ էթմէմէք էաէմէյօր
իլ : Պու եալընըզ պիր զանն օլմայըպ , կէ-

լէք Մէրքէզի իթթիհատաա վէ կէրէք Այն-
թապ սթապիօնունաա պիզգաթ թէֆթիշ
վէ միւշահէտաթրմըղըն նէթիճէսի օլան
պիր դանըշ տըր :

Պու կիպի ճէմաաթլար էթէտէն պէ-
րու նէ գատար չօյ վէրէպիլիլլէր իսէ օ
գատար վերմէյէ « էյիլ , պէրաքս նէ գա-
տար աղ վէրէպիլիլլէր իսէ օ գատար աղ
վերմէյէ սայ էթմիշլէր տիր : Պու պապաէ
նիչէ քէրրէ վարը եա չօպանլարըմըլ իճապ
էաէն սաղըլլարը ալմուտըլլարը կիպի , Սրէյ-
շընլար տախի եա հագիգաթը հալա էյի
վաղըֆ օլմաաղըլլարընտան վէ եա տա
կէվէք մուամէլէ եիւզիւնտէն պու մու-
հիմմ վէ քիլիսալարըմըլ իչին էն խայրը
օլան ինթիյաճա պիր չարէ պուլմամըլլար
տըր : Իթիզատը գալիմիլ շու տըր քի ,
էյէր զայրի ճաիզ օլան պու եօլու իանէ
ալան քիլիսա եա ճէմաաթլարըմըլ , ճիտ-
տէն արզու վէ ճէհա էթսէլլէր իտի , սէնէ-
լէր էվվէլ շիմիլիլլին իքի իւշ միսլի եա
տահա զիյատէ բուհանի վէրկի վէրէպի-
լիլլէր իտի , եա տա քէնտիլլէրինի իտարէյէ
մուզթէտիր օլապիլիլլէր իտի : Վէ լաքին
արզու վէ նիշանկեահարը պու օլմատը-
ղընտան օյ պապաէ եօլլար վէ չարէլլէր
արամագտա տախի պի գայա պուլուն-
մուչլար տըր :

Պու խուսուտաա շու պիր գաշ հօգ-
թայը թագտիմ էթմէք իսթէրիլ : (1) Պա-
միլեա էֆրատընըն բուհանի վէրկի վերմէյէ
ալըլմաըլ : Էյէր ֆումիլէատաա պուլունան
պէօյիք քիլիլիք հէր պ'ր շախա պիր մըզ-
տար բուհանի վէրկի եաղըլլա քիլիսէնին
իրաար իքի տէյիլ իսէ ագալի պիր պու-
չուզ գաթ օլաճաղը մուհագպազ տըր :
Պունտա օլան քէար մատաի օլտուղու կի-
պի , տահա զիյատէ ախլազի տիր : Բու-
հանի ֆարըլլարըմըլա վէք էրքէն թալիմ
օլունմագ պիզի քիլիսա ֆարըլլարըմըլա տա
սատաղաթա թալիմ էաէր : (2) Գիլիսա
աղտուր օլուպ տա կէրէք բուհանի վէրկիճէ

վէ կերէք մէքթէպ իւճրէթինճէ վերէպի-
լիր իքէն նօգսան վերէնէրի, թէմամընը
վերմէյէ իգնա վէ իլզամ էթմէք լազըմ
տըր: Հէր շէյլէրինի Յիսուսա վագֆ էթմիշ
օլան նէ չօգ ազալար պու ֆարզլարնաա
տաիմա սատագաթսըզ պուլունմըշար տըր:
(3) Ճէմաաթաան օլուպ տա քիլիսէնին
խըամէթլէրինաէն իսթիֆատէ էտէն, լա-
քին քիլիսայա պիր խայրլարը աօղունմա.
յան վէ պէլքի տէ զիյանը օլան նիշէ
ֆէրտլէրի հիշ տէյիլ իտէ նիքեաճ իճրաար
սըրասընաա (պուլուն ումուճա ախա օլմասը
լազըմ տըր), վէ չօճուգլարընը մէքթէպէ
գօյտուգլարընաա ագչէ վերմէյէ մէճպուր
գըլմագ կերէք աիր: Պու կիպիլէր քիլիտէ
խըամէթլէրինաէն մէճճանէն իսթիֆատէ
էթմէյէ ալըշիլլար տըր քի, անը հագգ-
լարը կիպի թալէպ էտէրլէր. պու իտէ
թարաֆէյն իչիւն խաթա տըր: Քիլիտա պու
եօլտա պիւտճէսինէ զիյան վերմէմէյէ սայ
էթմէլի վէ տահա զիյա:տէ ախլագի խա-
թայա տախի մէյաան վերմէմէլի տիր: Ի.
թիմատ էտէրիզ քի հէր քիլիսանըն նի-
շանկեանը լուհանի ֆարզլարընա տատա-
գաթ վէ քէնտի քէնտիլէրինի խտարէ էթ-
մէք օլուր իտէ, տահա սաիր չարէլէր տա,
խի աիւշիւնէպիլիլլէր:

Ճէմաաթլարըմըզ շու մուհիմմ հագի-
գաթը տախի ֆէրամուշ պույուրմամալը
տըրլար քի, պու խուսուպարտա օլան սա-
տագաթսըզըզ ալիճէնապ պիր լուհտան
վէ լուհանի պերէքթլէրտէն մահրում
գալմագ տէմէք օլտուղու միսիլու, սաիր
տահա միւհթամ մահալլէրէ սարֆ օլու-
նաճագ փարայը քէնտիլէր ալադագ, ին-
ճիլին վաղընա մանի օլաճագլար տըր:

Պիլէ էօյլէ կէօրիւնտիւ քի, վալըզ վէ
չօպանլարըմըզ սթասիօնլէ պէրապէր իանէ
ալան պիր թագըմ ճէմաաթլարը քէնտի-
լէրին խայրը իչիւն վէրէպիլէճէքլէրի հագգ
օլմի մէպլաղը վէրաիրմէք էմրինտէ շիմ-
տիյէտէք օլանտան տահա զիյատէ գաթի
պիլէ մէպէք թուլթուլը տըրլար:

Վէ քեանքի ճէմաաթլարըմըզ քէնտի-
լէրէ պու պապտէ օլան ֆարզ վէ իմթի-
յազլարընը թագաիր էտիպ, պիլզաթ քէն-
տիլէր սէխալէթլէ վէրմէյէ սայ էթսէլէր,
նէ պէօյիւք պերէքթլէրէ նաիլ օլաճագ-
լար տըր:

Ատէմ Ալլահը սօյմալլէ ֆէլահ պու-
լուր մը, Պէրէքթլէ սատագաթըն սէմէրէսի
տիր, պիլզիմ ագչէմիլլէ տաիմ սաղաաը-
ղըմըզ միմպէր պիլլէ տահա գըլմէթլի կէլիլ:

ԵՕԼՍՈՒՍԼՈՒՂՈՒՄՈՒԶ

ՎԵՐ. Ա. Ա. ՇԻՐԱՃԵԱՆ

Նիսան 25-է Այնթապա կիթմէք իւզ-
րէ Մարաշտան հարաքէթ էյլէտիք: Էվվէլ-
քի կիւն շէտիտ եաղմուր եաղմըզ վէ հալա
եաղմագտա իտի: Մարաշ իլէ Այնթապ
արտաընտա շօսէ եօրունըն ինչասընա պաշ-
լանալը եարըմ աոր կէշմիշ տիր, վէ «Մա-
րաշտան Այնթապա թաշ եէրինէ մէճիտի-
յէլէր տէօշէնտէ եինէ կէշմիշ էյամսա
ֆուգարա էհալինին վէրտիլի մէպլաղ քի-
ֆայէթ էտէր իտի», քէլամը արամըզտա
տարպը մէսէլ հիւքմիւնէ կիրմիշ տիր:
Շու սօն կիւնլէրտէ պիր ազ ֆաալիլլէթ
կէօթէրիլմիշ իտէ տէ, հալա եօլար եա-
փըլմամըզ տըր: Պու եօշուրզյուգտան նէ
զէման խէլաա պուլաճաղըզ: Եօլտաքի պա-
թագլար իտէ գատիմ թուֆան պաթագ-
լարընտան կէրի գալմայօր վէ օ պաթագ-
լարըն իչինտէն չըգամայան տէվէլէրին
պէօյիւրմէսի, չամուրլարա չէօքմիւշ մէր-
քէպլէրին տէօյիւրմէսի, չիլլագ գաթըրճը
վէ տէվէճիլլէրին սէօյմէլլէրի փէք զարիպ
պիր մէնզարէ թէշքիլ էտիյօր:

Պու եօլճուլուղումուղտա թէսէլլիպախշ
պիր շէյ վար իտի իտէ, օ տա Ագսուլը էնինէ
թէմամը իլէ տէհէթլու սէյլ գաթիլամըզ
իքէն, իամայիլ փաշանըն հիմմէթլէրի վէ
էհալինին սօնաղզ էմէքլէրի իլէ եափըլմըզ
ուղուն քէօփրիւտէն սէլամէթլէ կէշէպիլ-

մէմիդ իտի: Լաքին չու եօթուղուգ նէ՝
պէօյիւք ֆէլաքէթ տիր, 250,000տէն զի-
յառէ ահալի մէրքէզի օլան պիր սանճա-
ղըն հալա պիր աաի շօսէսի պիլէ հօգ,
փէք վառի արաղիսի, սուլարը վէ տաղլարը
վար իքէն վէ էօնտէն արգատան Սիւրիա
վէ Անատուլու իլէ կէնիշ թիճարէթլէր եա-
փապիլիր իքէն եօթուղուգ եիւլիւնտէն
իշիղլիյէ վէ աճլըղա մահքիւմ չու էհալի
իշիւն պիր նէճաթ չարէսի եօգ մր: Եա-
րըմ ապրտան պէրու Մարաշա հիշ պիր
խանէ կէլիպ եէրլէշմէմիշ, պիլաքս եէվմիյէ
հիճրէթլէր էտիլմէքոտէ վէ խանէլէր գա-
փանմագտա տըր, պու շէյ մէմէքէթէ
շէրէֆսիպիլք տէյիլ մի տիր: Տէօրթ պէշ
մահ մուգատտէմ Խիթանպօլտան մէպու-
տըմը թէլէկրաֆլէ միւթտէ էյլէմիշ իտի
քի, Մարաշտան կէշմէք իւղրէ Սիվաս իլէ
Իսքէնտէրունը լապթ շէլէյէն պիր շօսէ
աշըմաւը թէգարուր էյլէմիշ տիր, հալա
իփ շէքէն եա գազմա վուրան օլմաւը:

Եա չու խըրարղարտան նէ՝ զէման
գուրթուլաճաղը: Պիր գաշ հաֆթա էվ-
վէլ սէֆիլ Ֆընտըճաղըլարըն գաթըրլա-
րընը աշըմըլար, վէ իշգու պէնտի գալէ-
մէ ալարըմըլ զէման Այնթապտա գաշ-
լարճա տէֆա կէլիպ իշէրինի թաղըլ էթ-
մէմիդ իշիւն լէճա էաիյօրլար իտի: Գըշ,
գըրան արթըղը օլան էլլի գատար եօգգօյուն
սիւրիւլէրինի Ձէյթուն տաղլարընա կիթ-
մէքոտէ կէօրսիւք: Հալէպտէն չըգալըտան
պէրու հէր սիւրիտէն 20—30 գօյունլարը
խըրարղար աշըրըպ կէօթիւրմէքտէ օլմուլար:

Չըղըմաղ պաթաղլար սէպէպինտէն
կէճիքմիշ օլուպ եօլըմ: գա աճէլէ էաիյօր
իտիք: Գարապըյըզլը նամ գարիյէյէ պիր
սաաթ գալա, կիւնէշ պաթմըշ, գարանըլգ
պաամագտա իտի, գաթըրճը իլէ պէն տա-
խի եալաշ եալաշ իլէրիլէմէքտէ իտիք:
Պիր տէ իւշ միւսէլլահ եայալարըն եօլըն
իւթ թարաֆիստաքի չալըլար իշինտէն
յըրաուրղլարընը կէօրիւպ, խըրարղ օլաուգ-

լարընա գաթիէն չիւպէն էթմէյէրէք,
պիրտէն հայլանտան աշաղը աթլաուրգ:
Գաթըրճըմըլըն՝ «Էֆէնաի սիլաշը շէք»,
տէյու նիտաւը վէ իլէրիյէ կիթմէքոտէն
իսէ կէրի կէրի շէքիլմէմիդ վէ չու հալաէպիր
տէօյիւշ մէնղիլի թութաճաղըլ շէքլինին
վէրիլմէսի իլէ արամըղըն աշըմաւը թապի
պիր մանսիլու օլուպ, նաուրաւ պոճըն իւ-
ղէրինէ խըրարղլար հիւճիւմէ ճէսարէթ է-
տէմէյէրէք շէքիլպ կիթաիլէր վէ պիլ կէ-
ճէնին զուլմընտա չալըլար վէ թաշլար ի-
շինտէն պիրիմիդ հայվանը շէքէրէք վէ տի-
կէրիմիդ անը գամշըլայարադ էօյլէ գօշույօր
իտիք քի, Խիթանպօլ թրամիլէյլէրի պիլէ
պիլիւմ էօնիւմիւղիւ քէսաիլէմէղլէր իտի:
Էրթէսի սապահ անլաուրղըմըղա կէօրէ պու
իւշ եայալար էվլէլիսի ագշամը պիր քէօյ-
լիւյի տախի գօղալամըլար վէ մէրգուլմ
կիւճ հալ իլէ գուրթուլմուշ: Եու սէֆա-
լէթլէրէ քի՞մ թէհամմիւլ էտէպիլիր: Սօ-
յուլանա, վուրուլանա, «Խըրարղըն քի՞մ, գա-
թիլին քի՞մ», սուալլարընտան պաշգա պիր
թէսէլլի վէրիլմէյօր: Հանի՞ հազգ վէ ա-
տալէթ նամընա գուվլէթի իճրաաթ:
Մարաշ սանճաղընտա իլան ը մէշրութիյէթ-
տէն պէրու գաշարճա գաթլար վուգու
պուլտու: Նիշէլէրին գաթիլլէրի պիլէ պու-
լունմամըշ տըր: Իճրաաթսըղըլ նէ՞ մուլս-
րիպ ֆէլաքէթ տիր: Փագըր հալաէն ին-
լաս վէ վէրիլլէրին թէտիյէսի իշիւն գա-
զանճ վասըթալարընը իզտիյատուր, թա-
րիգլէրին ինշասը հազգ վէ ասալէթին իճ-
րաւը էմրինտէ գուվլէթի իճրաաթ կէօ-
րիւլմէտիքճէ մէմէքէթաէ շէգալլէթ վէ
իսեան նամըլ էնճամ պուլապիլիր: Էհա-
լիտէն ալարըլ ագշէ իլէ մէնֆաաթը ու-
մուլիյէյի թէէմին էյլէյէն վէ ասլ ու
հազգը իճրա էտէն հիւքիւմէթ՝ հէր զէ-
ման ասայիշ ի տախիլիյէյէ մալիք օլուր:
Իմաի աճէպա նէ՞ զէման պու եօթուղուգ-
տան, պու խըրարղըլտան գուրթուլաճա-
ղըլ: Միւսիւմ վէ զայր ի Միւսիւմ պիւթիւն

վաթան էհալիսի իսլահաթ, իճրաաթ կէօր-
մէք իսթէյօրլար : Վազասա եսվաշ 8ա հօլիւմ կե-
վաշ : Պու գասաւ եսվաշ 8ա հօլիւմ կե-
թիւիւր : Էվվէլքի սէնէ Հալէյ նամընտա
գույրուգլը երլուրդ քիւրէմիւկ եագընըն-
տան կէշտի : Իւլէմանըն քէշֆինէ կէօրէ ,
Հալէյին սէնէսի պիզիւմ եէլմիւկ պէշ սէ-
նէլէրիմիգէ միւսսափի օլուպ , 75 սէնէ մու-
գատտէմ Սուլթան Մահմուտըն էյամընտա
եինէ մէմլէքէթիմիգէ սէյր էսէրէք կէշմիւկ ,
վէ տախիլի իսլահաթըմըզտան իսէ՝ իսա
րիճի սիյասէթլէրիէ օղրաշմամըզը կէօրմիւկ
իսի : Կէշմիւկ 75 սէնէսէ նէ գասաւ իս-
լահաթ կէօսթէրմիւկիւ : Քեսաշքի իսլահաթ,
իճրաաթ վէ թէրապզը սէնէլէրիմիւկ Հալ-
լէյ սէնէլէրի տէյիւկ , սնճագ շէմսին սէնէ-
լէրի օլա իսի :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՔԵՆԱԵԼԼԻՅԻՆ ԻԳԹԻՍՍԻ ՄԱԶԱՐՐԱԹԸ

Չօգ տէֆա իֆրաթ տէրէճէտէ միւս-
քիրաթ իսթիմալի եախօտ հըֆգիստըհհէ
գաւախտինէ միւթապըզ օլմայտն իսանէ-
լէրտէ իսքեան էթմէլլիին մուճիպ օլուու-
զու զիյան հազզընտա պէօյիւք իսթա-
թիսթիգ ճէտպլլէրինէ թէտատիւֆ էյլէր
իզ : Լաքին իհթիմալ քի , թէնպէլլիք ա-
տէթի եիւզիւնաէն չատըլ օլան պէթի վէ
իգթիսատի խաաարաթ վէ մազարրաթ
սաիրլէրաէն իսպլիճա գիյասէ օլմագասա
ալըր : Հաթթա միւքիրաթ վէ սաիւր իճ-
թիմաի պէլալէրին պէլլի պիր գրամընըն
տօղրուտան եա տօլայըտան սէպէպի թէն-
պէլլիք իսիլի տախի իստիա օլունապիլիւր :
Ումումէն աատէմլէր նէշէսիւզ օլտուգլարը
իչիւն իչիլի իչէրլէր վէ նէշէսիւզ օլմալարը-
նըն սէպէպի իսէ թէնպէլլիք սիր : Չօգ
րահաթալըզը եա խաաթալըզլարըն էսու-
սընը տախի ազլի աթալէթ վէ իշիգիլիքտէ
արամալըլը :

Պու թէնպէլլիք պէլալընըն էօնիւնիւ
ալմագ իչիւն պէյինն նէշվ ու նէմալընա
պէլլի զայրէթ էտիլմէլի տիր , գիրա պէյն
քեսաֆի մըլտար թէքէմիւկ էթմէտիքճէ
տէվամըլ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմագ իչիւն
իրասէթ գուվվէթինի տարֆ էյլէմէյէ զայր
ի մուգթէտիր օլուր : Պու մագսէս իչիւն
ախլագի թալիմէ տախի էհէմմիլլէթ վէ-
րիլիպ չօճուղա քէնտի կէշիմինի չըդարտա-
սը վէ միւսթագ իլէն եաշամաղա չալըշմալը
քէնտինին վէզաիֆի իսթիստիյէսինտէն
իսիլի թալիմ օլունմալը ալըր : Սնէլէրի
միւստէթի էօմըլլէրինաէ պէպլէմէք վալի-
տէլլէրինին վազիֆէսի օլմալըլը անլէրէ
երքէնտէն թէֆհիւմ էտիլմէլի տիր : Վալի-
տէյն թարաֆընտան պու պապտէ էտիլէն
դայտըլըզ հէմ պիզլաթ քէնտիլէրէ ,
հէմ չօճուղարա , հէմ տէ պէշէրիլլէթէ
գարըլ զայէթ պէօյիւք պիր խաթա ալըր :
Քէմալ չաղընտա միւշահէտէ օլունան թէն-
պէլլիին պէօյիւք պիր զըմընըն սէպէպի
չօճուղարըն մէքթէպ էյամընտա մըլտար
ը քեսաֆի օյնամամալարը ալըր : Մէքթէպ
թաթիլլէրինտէ վէ ալլալարը օյնամագ
եա տա պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմագ տան
իսէ , սօգագասա , շուրտա պուրտա սիւ-
րիւնիւպ կէզմէյէ թէրք օլունմագ չօճուգ-
լար իչիւն զայէթ մուզիլը տիր :

Թէնպէլլիին էն միւէտիր տէվալը ս-
մէլի սուրէթտէ թէլլին էտիլէն մէզհէպի
թալիմ տիր : Հէր նալը օլուրտա օլուն
պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմաղա վէ պու իչի
տէ պիր ֆէտաքեարըլը իճրալը իլէ իֆու-
յա թալիմ էտիլէնլէր , նիհայէթ իչէ եա-
լար պիր խըտմէթ իֆապընտ մուգթէտիր
օլուրլար : Լաքին թէնպէլլիյէ ալըշանլար
իչէտիլլէրինաէ հազզուրըզ իլէ իչէ պաշ-
լարլար վէ էնճամ ախլագի իսարապիլլէթ-
տէ գարար զըլարլար :

ԻՐԱՏԵԹ ՈՒԼԼԱՀ

Էյ սեմավի փետեր, սենին իրատեթին վե թարիգլերին պենիմ իչին նէ գատար սեվկիւլի տիր: Սենին մեզպահընըն հուղուրնտ հեր տիղ չեօթուքճէ, վե ինայեթլերինին տինետարնտա եաշարգճա Սանա վե Սենին իրատեթինե տօղրու մուհապպեթիմ արթըյօր: Էյ իլահի իրատեթ, սեն իեշաօքետարմըն զեմինի հայաթընըն գանունը իտին, օ սանա աչըգ իտի, սեն տեանը ճէլալ իլե թաճլատըն: Պէն տե սենի սեվէր իմ վե անըն կիպի թաճլանմադ իսթէրիմ: Օ սենին մուհապպեթինի պենիմ ճանըմա նէֆի էյլէտիյինտե տէրունիմտե էօյլե պիր գուվվեթ պուլտում քի անըն հուղուրնտա պէն քէնտի իրատեթիմի զայ էյլէտիմ: Էյ սեվկիւլի իրատեթ, պէն պիրիւրիմ քի սենին իղլերինտե եիւրիւյէն միւմինին թարիգի տաիմա գազանճ թարիգի տիր: Էյ ճիւմէ զայաթ վե մահրումիյեթլերին իղլերինե զալպե չալան իլահի իրատեթ, սեն պանա ճիւմէ իրատեթլերտէն եազըն վե սեվկիւլի պին: Թէճրիպէլէր զընտան տիվարարը կիպի էթրաֆըմտա եիւքեշտիքաէ պէն էլիմտէն կէլէնի իճրա էտիպ պազիսինի սանա հէվալե էտէրիմ:

ԻԼՍՈՒԻԿԱՍ

Լճնալանըն ուրւ քիլիսէսի օլան Ս. Պօլտ քիլիսասընը ինչա էթմէյե պաշլատըղլարընտա թէմէլի գազար իքէն օրատա պուլանան էսքի խարապէլէրտէն պազը թաշար չըգար: Պունլարտան իքիսինին իղլերինտե Լաթինճէ «րէսուրկամ» եանի գըյաւմ էսէճնէյիւմ քէլիմէսի եազըլը իտի: Պունլար թէմէլէ գօնուլմաղա միւնասիպ թաշար օլտուղընտան օ ուրւ քիլիսէնին թէմէլինէ գօնուլտուլար, վե պէօյլէճէ անլերին իղլերինտե եազըլան վեյղամպէրլիք իթմամ օլունտու: Պիղ տե պու տինետա-

տա հայաթըմըղ իղլերինե «րէսուրկամ» եազըլըմ, վե Րապպ սեմավի երուտաղեմին հէյքէլինի պինա էտէր իքէն պու քէլամ պիլիմ իղլերիմիլաէ տե իթմամ օլունտուն:

Բի՞մ սիր էսիր, ֆի՞մ սիր ֆեօյէ:

Օյ ֆի մաղսուր, մազլում իչիւն Գօրգուսունիսաւի սեօյլեմէյէ:

Բի՞մ սիր էսիր, ֆի՞մ սիր գօրգազ:

Օյ ֆի քեֆ պաշլունա տուրույ,

Էյլէյեմէզ իճրա ի հազգ:

Ճ. Բ. ԼՈՐՏԷԼ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

L O R S P L U S V

Ի Ս Խ Օ Տ

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՆԱՊԵՐԱ ԱԼԵՆՏԵ

2.

Լաքին տաիմա չըգմազ էնմէքաէն գօլայ տըր: Էնէրքէն պիր քիմսէնին այազ գօյաճաղը եէրլէրի կէօրմէք իչիւն աշաղը պազմաճըլ լազըմ կէլիպ, պու իսէ պաշ ֆըրլանմաճընը մուճիպ օլապիլիւր: Վէ ինտան օ հալտա նէ աշաղըյա նէ տե եօգարըյա տօղրու հարաքէթ էտէմէյէրէք օրտա գալըր, վե էնճամ քէնտինէ իմտատ եէթիլմէպէ էլլերինին սինիլլէրի թութուլալ կէվլէյէրէք տիւշէր: Բլայվըն պու թէհլիքէլի մահալէ նիչիւն վե նասըլ չըգարըլընը քիմսէ անլամաար. իհթիմալէն մէրգում օ գուլէ իղլերինտե պիր ալաճա գարզա եուվասը պուլմազ իչիւն չըգմըշ իտի:

Բլայվ մեզքիւր մէթէպաէ պիր գաշ սէնէ գալարըգտան սօնրա պիր միլլի մէթթէպէ կիտիպ, օրատա տախի չօգ գըսա պիր միւտաթթ գալարազ պատէհու Հէրթֆըրտ չէհրինտե տիկէր պիր մէթթէպէ կիտիպ 1743է գատար օրատա գալար: Պու

սօն սէնէտէ անըն էօմբիւնտէ ազիմ պիր
 թէպտիլաթ վուգու պուլտու: Անըն փե-
 տէրի՝ Շարգի Հինտիսթան գումփանեա-
 սընտա անըն քիթապէթէ թային օլունմա-
 սընա չալըչըպ պունտա մուվաֆֆազ օլտու,
 վէ Գլայվ մէմուրիյէթի գապուլ էյլէյիպ
 օրայա կիթտի: Վէ էկէր ապ մէսէլէյի,
 եանի օլ կիւնլէրտէ Հինտիսթանա կիտիպ
 օրատա պիր քիաթիպ մագամընտա իչլէ-
 մէքլիյին, նէ տէմէք օլտուղունը պիլսէ իտի
 ինթիմալ քի օրայա ապա կիթմէյիպ վա-
 թանընտա քէնտինէ թալիպ օլան պիր
 տապա վէքիլինին իտարէխանէսինտէ իչլէ-
 մէքլիյի թէրճիհ էտէր իտի: Կէօրիւնիյօր
 քի Հինտիսթանտա քէնտինէ ազիմ ինթի-
 մալաթ, ճէնք ու ճիտալ իլէ տօլու պիր
 էօմբ ֆուրսաթը թագաթիմ էտիլէճէք տիր
 տէյու զանն էթտի: Պու գումփանիատա
 պիր քեաթիպ օլմագ պիլ թիւն կիւն եա-
 զըիսնէ պաչընտա օթուրուպ քեադըա
 գարալամագտան պուչգա պիր շէյ օլմա-
 տըղընը պիլմէտի: Պու վագթտա Շարգի
 Հինտ գումփանեասը սատէճէ պիր թագըմ
 թիւճճարըն չէրաքէթինտէն իպարէթ օլուպ,
 Հինտիսթանտա փէք ճիւզի արադիլէրի վար
 իտի: Քէզալիք գումփանեանըն փէք ազ
 աքէրի պուլունուպ ղնլար տա փէք տտի
 թարըտա միւսէլլահ վէ թալիմ ի ապէրի-
 տէն պի պէհրէ եէրլիլէրտէն իպարէթ ի-
 տիլէր: Պէօյլէ պիր էօմբ Գլայվըն մէզագ
 ո թապիաթընա հիչ միւթապըզ օլ-
 մատըղընտան մէրգում՝ իչլէ պաչար
 պաչումագ անտէն նէֆրէթ էյլէտի: Օլ զէ-
 մանտա տահա Սուէյիլ զանալը աչըլմամը
 իտի: Սաաթտա 17—18 միլ գաթ էտէրէք
 պիր այտան տահա էքսիք պիր միւտտէթ-
 տէ ինկիլթէրրատան Պօմպէ եա Կալիաթա-
 յա եէթիչէն պէօյիւք փօթա վափօրարը
 հալա մէվճուտ տէյիլ իտի: Մէրգում 1743
 սէնէսինին էվաիլինտէ Ինկիլթէրրատան եօ-
 լա չըզըպ անճագ 1744 սէնէսինին էվա-
 իսիրինտէ Մատրասա վասըլ օլտու: Հափա

ֆուրթունալը օլտուղունտան եօլտա վափօր
 զէտէլէնիպ թամիր օլունմագ իչիւն Բիօ
 եանէյրօյա տէմիր աթմըլ վէ օրատա տօ-
 գուզ այ գալմըլ իտի: Անտէն սօնրա իւմիտ
 պուրնունտա խայլի պիր միւտտէթ պէք-
 լէմէյէ մէճպուր օլմուլ իտի: Նիհայէթ
 Մատրասա եէթիչաիլինտէ Գլայվըն փարասը
 տիւքէնմէքլէ կէմինին գափտանընտան փէք
 ֆահիլ ֆաիլ իլէ պիր մըզտար ագչէ իս-
 թիգըրազ էյլէտի: Ֆագաթ անըն պախթ-
 սըղըզըլարը պուրատա խիթամ պուլմատը:
 Անա թափսիյէ կէթիրմիլ իտիյի տօսթու
 Հինտիսթանը թէրք էտիպ վաթանա կիթ-
 միլ իտի: Գլայվըն ճանը չօգ սըզըլար:
 Զիրա հէմ զարիպիլթէն հէմ տէ փա-
 րասըղըզտան սօն տէրէճէ միւզթարիպ
 իտի: Իչի խօշունա կէլմէաիլթէն մատա
 տըգատաչարընտան տախի մէմնուն գալ-
 մայարագ անլէրտէն այրը եաչայօր իտի:
 Եայընըզ փարասըզ տէյիլ տօսթուլ իտի
 տախի: Էյի պիր իսթիգալ իչիւն ապա
 իւմիտ չէօլէսի եօգ իտի: Պու սէպէպտէն
 մէրգումըն օրատաքի իլք պիր գալ այլըզ
 էօմբիւ օ տէրէճէ սէֆիլ, օտանճ վէ փե-
 րիչան իտի քի՝ հայաթտան պէզմիլ օլա-
 րագ ինթիհար էթմէք նիյէթինէ կէլտի:
 Բիվայէթ օլունուր քի պիր տէֆա աչնա-
 լարընտան պիրիսի անըն օտասընա կէլիպ
 մէրգումը եանընտաքի մասա իւզէրինտէ
 տօլու պիր տապանճա օլարագ եալընըզա
 վէ մաղմում պիր հալտէ օթուրմագտա
 կէօրտիւ: Գլայվ մէրգումն խիթապէն
 «Շու տապանճայը ալըպ փէնճէրէտէն տի-
 շարը սըգա՞ր մըսըն» տէտի: Մէրգում
 անը ալըպ թէթիյէ տօգանտըղը կիպի
 տապանճա աթէլ ալարագ օտայը տիւման
 իլէ տօլտուրտու: Օ իսէ ֆէրահ պիր սիմա
 իլէ այաղա գալըզպ, «Մութլագա պու
 էօմրտէ իճրա էտէճէյիմ պէօյիւք պիր իչ
 օլմալը տըր, զիրա պու կիւն իքի տէֆա
 պու տապանճայը պաչըմա սըգտըմ իսէ
 տէ աթէլ ալմատը» տէտի:

ՔԻԼԻՍԵԼԵՐՏԵՆ

ԹԱՐՍՈՒՍ ԳՕԼԵՃԻՆՏԵՆ

Թարսուս Ամերիգան գոյէճի Թիւրքիայա տի-
կէր հէմշիրէ միւլէսէսէլէր միախլու պու սէնէ
տախի օն ի.քի նէֆէր արթինին իւմիտի, իսթիզ-
պալը վէ թուհիէ ի պէշարէթի (հէտիյէ) օլա-
ճադրալընը մէմուլ էթտիլիմիզ մէզուլար հէթիշ-
տիրմէյէ պէթէթրար մուվաֆֆազ օլմուշ տըր:

Կէչէն չէհր ի Մայիսին օն ի.քինճի ձիւմա
կիւնիւ սաաթ իւշտէն պէա իլէ պէշ պուշուղա
գատար օն ի.քի նէֆէր թալէպէկիանըն միւրա-
գէպէ նութգլարը վէ միւստէթ ի թահսիլի-
յէլէրինի ի.քմալ էթմիշ օլան օն պիր մէզուն է-
ֆէնսիլէրին մէզալէլէրի պինի միւթէճալիզ մէ-
տուվլին ի քիրամ հուզուրունտա թէպիլ օլուն-
տու: Մէրասիմ ի մէզքիւրէտէ գազարմըզ Գաիմ-
մագամ վէքիլի, մալ միւստի շասան Ֆէհմի
էֆ., Նահիպ ի գազա Ահմէտ էֆ., էչրաֆ ը մա-
հալլիյէտէն ֆապրիզաթօր Մըրըլը Բասիմ փաշա
զատէ Բասիմ պէյ, ժանտարմա սոյս գօման-
տանը Բէշատ պէյ էֆէնտի, Թարսուս գօմիւնէրի
ձէմալ էֆ., Բիւշտիյէ մէքէթպի մուալլիմի
էվլէլի Մահմուտ էֆ., վէ ասաքիր ի Բէտիֆէ
պին պաշսը վէքիլի հիւղ պաշ էֆ. հազըր
պուլունարազ հուզուրարըլլա իճթիմաընըզ
չէրէֆեմալ գըլարար, Գօլէճին օրքէսթրա մուալ-
լիմի ձէստէ էֆ. Հաճընիան Օպէրլին տարիւլ ֆիւ-
նունունտա կէլէճէ սէնէ թահսիլինի ի.քմալ վէ
մուվաֆֆադիյէթլէ ովտէթինէ ինթիզար էթմէք-
տէ իսէք տէ, Գէսրզ էֆէնտի Տամլամսուանըն
թահիլ ը րիյասէթինտէ օրքէսթրանըն թէղաննի
էյլէտիլի հիւրըլէթ վէ վաթան վէ սաիրէ մարշ-
լար հուզարըն մահգուլիյէթլէրինի մուճիպ օլ-
մուշ տըր:

Միւնիթէհի սընֆ էֆրասընտան պուլունան
Ս. Էքսիյօիուլուս էֆ. (Պօլլու) «Իշթիրաքիյուն
գալը», Ե. Գասապիտիս էֆ. (Պուլլար մա-
տէնլի) «Գասիմ Եունանիլէրին ֆէլսէֆէ տաիրէ-
սինտէ սէպգաթ էտէն խըտմէթլէրի», Ա. Սօլագեան
էֆ. (Շարըլ) «Իլմ իլէ տիյանէթ արասընտա
միւթապագաթ», Ս. Նիքիսիտիս էֆ. (Պօլլու)
«Թէմէթթիւ» գաիտէ ի իսթիհյալըն տէրէճէսինէ
մէնուլ տըր», Մ. Սաղպազարիան էֆ. (Մարաշը)
«Թահսիլ վէ թաթպըզ», Ն. Սարըհան էֆ.
(Ճիպլնլի) «Թարիլի պիր ազլ փէրվէրտէ էթմէ-
նին էհէմիյէթի», Է. Ճըրնագեան էֆ. (Մա-
րաշը) «Սէլիմ պիր մէզազ ինսանը իլա էտէն

պիր վաարթա ի մուհիմմէ սիր», Ս. Պասմաճեան
էֆ. (Մարաշը) «Միւշքիլաթա մուգալէմէթ», Ա.
Մանուկեան էֆ. (Մարաշը) «Էնսալը արթիյէյէ
նէլէր թէրք էտէպիլիլիլ», Ս. Ազպապեան էֆ.
(Թարսուսը) «Էվլատը վաթանըն ինթիյաճաթը
վէ միլլէթին մէսուլլիյէթի», Յ. Էքմէքճիեան էֆ.
(Միսիսի) «Հադիզաթ» հէյէթ ի իճթիմալիյէնին վա-
սըթա ի իրթիպաթը տըր», մաստէլէրի հազգըն-
տա նութգլար իրաս էյլէտիլէր:

Էյլէտէն էվլէլի միւրազէպէ իճթիհաալըն-
տան տօլայը գօմիլթէլէրին գարարնա կէօրէ՝
էֆզալ տէրէճէ իհրազ էյլէմիշ օլանդարըն միւ-
քեաֆաթլարը թէվլի օլունտու, վէ Խնկիլիզէտէ
Մ. Գումրուեան էֆ. (Մարաշը) իլէ Է. Էլմաճեան
էֆ.յէ (Մարաշը), Ֆրանսըզճատա Գ. Կէյիքեան
էֆ. (Մարաշը), Էրմէնիճէտէ Քէյիշեան էֆ. (Հա-
ճընը), վէ Թիւրքճէտէ Վ. Եսիօճեան էֆ.յէ
(Հաճընը), իսապէթ էյլէտի պատհաւ. Վեր. Սա-
մուէլ էֆ. Մէլզօնեան թարաֆընտան րէիս Տր.
Քրիսթիյէ վէքեպէթէն սիպլօմալար թէվլի օ-
լունտըզտան սօնրա, Վեր. Համարճուլ էֆ.
Աշճընանա պիր գաչ սէօլ սէօյլէմէսի թէքիֆ
օլունտու: Համիյէթմէնտան ը միլլէթուն օլան
էֆէնտի մումալիյէս սահնէտէ իպրազը վիւճուա
էտինճէ տահա քէլամա ազազ էթմէզունէ հուզ-
գար թարաֆընտան ալզըլլանտը: Փէք միւֆիտ
վէ մուճիպի իմարէթ օլան քէլամարընը թէպ-
լիլ էյլէտիքտէն սօնրա տամիուն քէնտի մէմու-
նիյէթլէրինի ալզըլլարը իլէ իզհար էյլէտիլէր:

Պու ճիհէթի տախի իլալէ էտէլիմ քի
միւնիթէհի սընֆա մախտուս օլան վազը թէպիլի
էթմէսի իլիւն Վեր. Հ. Աշճընան տալէթ օլուն-
տու իսի: Պու խըզմէթ տախի Մայիսին Կիւն-
ճիւ Փաղար կիւնիւնէ թէտաթիւֆ էյլէտի: Էվ-
վէլա Բուհ իւլ Գուտարն շակիրսլէր իւզէրինէ
պրազաղը թէէսիր: Սաւիհէ, անյէրին չէհա-
տէթլէրինին մէսապընը իզան էտիլտի, չէօյլէ-
քի, Բուհ իւլ Գուտա (1) Անյէրին ազլարընը
թէնլիլի էյլէտի, (2) Լիսանդարընը թագաթիս էյ-
լէտի. (3) ձէսարէթլէրինի թէզիտ էյլէտի:
Տիլէրի (1) չէհատէթին տաիրէսի տար տէլիլ,
փէք վասի օլմալը տըր, (2) չէհատէթին մաստէ-
սի Քրիստոս օլմալ կէրէք տիր. (3) չէհատէթ
թէմիլի էտիլմէլի տիր. չէօյլէ քի րէսուլլար էվ-
վէլա Քրիստոսա շակիրս օլտուլար, սօնրա շա-
հիտ, վէ էն սօնրա տա չէհիտ օլտուլար:

ՍԻՄՕՆ Վ. ՔԻԻՓԷԼԵՆՏԵՆ

Թարսուս Մայիս, 26 1911

ԷՅՊԵՉՏԵ ԻՆՃԻԼԻ ԻՇ

Պուճաւան իւր սէնէ մուգատտեմ էյպէզտէ պաշամըջ օլան ինթիպահը բուհանի քիլիսամըզ իչիւն թապիւի պիր շէքլ ալարագ տէվամ էթմէքտէ տիր Ումում ճէմիյէթէ ախտ օլմագ իւզրէ Կիրակի կիւնիւ տէրա վէ վագ, ազաւայըն իսէ խէրէնիւմ խըզմէթի, հաֆթա ալարալ իսէ պիր թէֆալիւր վէ պէշ սոււա ճէմիյէթի օլուպ տէօրտիւ սապահայըն, վէ պիրի ազաւայըն իճրա էսիլիւր: Կէնճ օլլան վէ գըզ վէ գարըլար շիրքէթլէրինին քէնտիլէրէ մախսոււ սոււա վէ մաշիյէ խըզմէթլէրի վագթը մախսոււսընտա իճրա էսիլիւր: Հէր աչ պիր մաշիյէ խըզմէթի օլուպ, անտէ հէր պիր ազա պիր ալըզ էօմրիւ հազգընտա շէհատէթ հա իգըրընը պիր այէթի քէրիւմ իլէ պէրապէր թագալիւմ էտէր: Չօճուգըրա մախսոււ օլմագ իւզրէ Կիրակի սապահայըն վէ վագտան էվվէլ իւր խըզմէթվար սըր: Կարըլար իչիւն հաֆթաւա իւր բուհանի խըզմէթ իճրա էսիլիւր, պագէն անլէրտէ պէյթի մատտէլէր հազգընտա սէօլլէնիլիւր: Հէր ալըն սօն Կիրակի ազաւայըն սըրֆ քիլիսէ պզալարընա թախիւ օլուսըջ սըր: Պու էն զիյաւտէ պէրէքէթի մուճիպ օլան խըզմէթլէրտէն պիրի օլուպ ազալարտան սոււա իլէ իպասէթէ իչիթիւրաք էթմէյէն նատիր պուլլուսուր: Պու խըզմէթտէն մագաւտ ազալարը վատ, մէսուլիյէթ վէ սաւվէթլէրի խուսուսընտա ալըզ վէ ուշանըզ հըֆզ էթմէք տիր:

Պու միւնասիպէթլէ պիթթապի շու սիւալ ֆիքրէ վարիւ օլուր, խըզմէթլէրին պու գատար չօգ օլմասը աճէպա օսանը մուճիպ օլմագ մը: Երիմի ալթը ալըզ թէճրիպէմիլ, պու խըզմէթլէրին օսանը մուճիպի օլմաւըգտան մատա Ալլաշըն քէլամընը հէր կիւն իչիթմէք, ուշանըզ գալըլ րուհանի հալաթտա քէսպի գոււվէթէթ մէյէրինէ վասըթա օլարընը կէսթէրիյօրլար, խըզմէթլէրտէ օլան թէնէվվիւ, վէ ճէմաթըն ֆարըլը սընֆարընա ախտ օլմասը պուճաւ եարտըմ էսիլիւր:

Քիլիսանըն 1910 սէնէսի պիւտճէսի ճէսաւթէթալիւ օլմուշ սըր: 1907տէ 24, 1909տա 72, վէ 1910տա 112 Օսմ. լիւր իսնէ վէրիլիւր ալը, վէ սօնրաքիւստէ ֆուգարա իչիւն վէրիլէն իսնէ սաւիլ տէյլ տիր: Պու սէնէ Մր. Թրօպրիճ վէ քիլիսամըզը սէվէն տօսթլարըն մոււվէնէթիլլէ պիր երիցաշուճ ինչսարընա մոււվաֆիազ օլմուշըզ: Պէշարէթ իչի պու սէնէ ճէմաթընըզ իչիւն փէք էհէմիլիլէթ քէսպ էթմիլ տիր: Տէօրթ ֆարգ-

լը զիյարէթ գօմիթէլէրի օլուպ, (պուճալարտան պիրի քիլիսէ մէճիսի տիր) իւշ հա տէօրթ հաֆթաւա պիր պիւթիւն ճէմաթ զիյարէթ էսիլիւր: Կէնճլէր վէ գարըլարտան էքսէրի թէպիլիւր պէշարէթ իչիւն հազըր օլուպ մալիք օլտուգըրը ֆուրսաթը հէր սընֆ վէ միլլէթ էֆրատընա քէլամը վագ էթմէք իչիւն իսթիմալ էսիլիւր: Ենգընտա պիր կէնճ պաշգա պիր կէնճին մէսաւրիֆինի վէրէրէք թէպիլիւր պէշարէթ իչիւն էթրաֆ քէօյլէրէ իրսալ էյլէտի: Ումումէն ալաւա էս պէշ հաֆթաւա պիր պէշարէթ իչիւն հազգընտա վագ վէ մալիւմաթ վէրիլիւր: Պիր գաշ հաֆթա էվվէլ Ուկանտատա պիր միւպէշիլին մատաշընա մոււվէնէթ էթմէք իւզրէ իւր ինկիլիւրալ իրսալ էյլէտիք:

Ե. ՀԱՏԻՏԵԱՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳԻՐԱԳԻՐՈՒ

Սահմանադրութիւնըն 51/նճի սէնէ ի տէվրիլէսի օլան Ուայիս 29ընճը կիւնիւ էրմէնիլէր իչիւն փէք մանտար վէ գըլմէթլի պիր կիւն իտի: Իսթանպօլըն հէր թարաֆընտան, հաթթա իգմիս վէ Պալլէճիքտէն պիլլէրճէ էրմէնիլէր կէլիպ Միլլէթին էվի օլան Եէտի Գուլէ խաթթաւանէսի պալլէսինէ տօլմուշ իսիլիւր: Էվվէլլէրի պիր թագըմ րուհանլարըն վէ ամիրալարըն քէյֆի իտարէսինէ թէպիւմ օլուսըջ օլան էրմէնի միլլէթի միլլի վէ մէզհէպի ումուրլարընը վէ մէքթէթի միլլի վէ մէզհէպի ումուրլարընը վէ մէքթէպլէրինին իտարէսինի միլլէթ թարաֆընտան միւնթէխալ հէյէթլէրէ թէպիւմ էթմէք իւզրէ պիր գանոււ լաիհասը թէրթիպ էսիպ անը հիւքիւմէթ թարաֆընտան թասարգ վէ գասուլ էթմիւրտիլէր: Պուճըն 51/նճի սէնէ ի տէվրիլէսի վիլլէթի իճրա օլուսըջ իտի: Պու կիւն էրմէնիլէրին միլլի իտարէսինին մէշուլթիլլէթ թապի գըլընաւըզ կիւնիւն զիքրինէ պիր եօրթու իտի: Հիւքիւմէթ ի Օսմանիլիլին մէշուլթիլլէթի գասուլ էթմէսինտէն սէնէլէրճէ միւտտէթ էվվէլ էրմէնիլիւր քէնտի իտարէլէրինէ մէշուլթիլլէթի իտիսալ էյլէմիլլէր վէ պէօյլէճէ Թիւրքիստա էն զիյաւտէ էյլէմիլլէր վէ պէօյլէճէ օլտուգըրընը օվագթտան իսպաթ էյլէմիլլէր իտի: Վէ Ապաիւլ Համիտ կիպի հէր պիր հիւրիլլէթ վէ մէշվէրէթին իտարըն օլան պիր փատիշահա գարըն Եինէ օ իսթիյալարընը մուհաֆազա էթմէյէ մոււվաֆիազ օլտուլար: Պու կիւնտէ պիլճիւմէ էրմէնիլէր պիր ալլէ մագամընտա իճթիւմա էսիլիւրալ, էվլէրի խաթթաւանէ վէ անըն պալլէսի օլտուգըն հալատէ

հէր թարափտա մուգիգա սէտասը իշխարմէքոտ հէր քէս քէյֆառէ, եէյիպ իշմէքոտէ, օյնամագ-տա, հէր սիմատա մէսէրրէթ վէ չիւքրան նիւ-մայան օյմագտա խոի: Պիթթապի չու ալագա-տան քէնաիմի մահրում էտէմէզ խոիմ վէ էր-մէնիյի քէնաի էվիմտէ ապ մահիյէթինտէ կէօր-մէք խթէտիմ: Կիթմէզտէն աիւչիւնտիւմ քի պու գատար չէյիտ էճնէպիլէրէ գարըչմըչ վէ դարիպ տիյարարտա եայլմըչ օլան էրմէնի քէն-տի ապ միլի խասսիյէթ վէ սիյրէթինի դայիպ էյ-լէմիչ վէ այլանդակ պիւ հալ քէսպ էթմիչ, լաքին հիչ մէյոււ օյմատըգտան մատա, տօղ-րուսու չօզ տա միւֆթէթիր օյտոււմ: Պու գատար իղտիհամ վէ կէօնապէօն քէյֆիլէր ալա-պընտա պիղէ մախսոււ օլան էտէպ վէ թէմքի-նին թէրք օլունտուղունու պիւ տագիգէ պիլէ հիչ պիւ քէօչտէ կէօրմէտիմ: Ումոււմէն դայէթ թէմիզ, սաղլամ վէ եագըչըզը պիւ էհալի օ-լուպ, Դարպըն մօտա աֆէթինտէն օյտուգճա քէնտինի մուհաֆազա էյլէմիչ պիւ հալտէ խոի-լէր: Վագաա էլպիսէլէրին հիչէ շէյթանալարի րէնկէր վէ պիւհիլէրին վէ պիւրէր մէթրօ գուլթ-րունտա շափգալարըն պիւ պիւրինէ շաթարագ սէմա իլէ գէմինին ալագասըն գաթ էյլէտիք-լէրինի կէօրտիւքճէ ճիւմիէ թէրդիլէրի վէ շափ-գաճըլարը Տիվանը հարպա եօլսըպ փարիզ չէհրինի թօփա թութանաղըմ կէլիյօր խոի: Լա-քին տահա պէթթէրինի կէօրտիւլիւմտէն պու-րատաքի իթիտապ վէ թէմքինի կէօրէրէք Իս-թանալ էրմէնիլէրինին միլի ատապ ու աիւ-լագըլարըն մուհաֆազայա մուգթէտի օյտուգ-լարընը խթինթաճ իլէ միւպթէհիճ օյտոււմ: Ետ-գընտա Իլմիւրտէ տախի պիւ էրմէնի իճթիմաընտա հազըր պուլունտըմ: Թէէսսիւֆ իլէ տէրիմ քի օրատաքիլէր պու մօտա ազընթըրնա թէմամէն գափըրպ համիլէթլէրինի մուհաֆազայա մուգ-թէտի օյմամըչար տըր: օրատա էյէր լիսանլարընը իշիթմիչ օյմատա խոիմ էրմէնիյէ մախսոււ պիւ չէյ կէօմէմիչ օլաճագ խոիմ: Պիզ գարը վէ գըզ-լարընըղըն կիւզէլ կիլինիպ կիւզէլ կէօրիւմէ-լէրինի վէ չէն օյմալարընը արգու էտէրիզ, աճ-մա ստիմա էրմէնի կիպի սատէ, էրմէնի կիպի թէմքինի վէ էտէպիլ օլուպ Դարպըն էյի չէյլէ-րինի թաթպիզ վէ գէհրի գէզգէքլէրինտէն իճ-թինապ էթմէլէրինի կէօրմէք խթէրիզ:

Ա. Ս. ՆԱԳՊԱՇԵԱՆ

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Զաթը Շահանէ Կէլիպօլույա վէ Զանագ գալէյէ միւվասէլէթլէրինտէ էհալի թարափընտան թաղիմաթ վէ ինթիրամաթը Ֆէվգէլատէ իլէ խթիգապ օլունմուչ տըր: Վէ փրօղրամ խարի-ճինտէ օլարագ, էհալինին էյէտտ ի արգուըր իւ-գէրինէ Զանագ գալէտէ գարայա չըզըպ «էհալի էվլատարըմը վէ քէօյլիւլէրի, օլ սաֆի եալրու-լարը կէօրմէք խթէրիմ» տէմիչլէր վէ խօչամէ-տիլէ կէլէն մուխթէլիթ հէյէթլէրի հուզուըրնա գապուլ էթմիչլէր տիր: Զաթը Շահանէ Զար-չէնպի հիւնիւ էօյլէտէն սօնրա Սէլանիլէ տա-խիլ օլմուչ վէ թօփլար էնտախթըյա րէմի սէ-լամ վէ խօչամէտի իճրա օլունմուչ տըր: Տօ-նանմա ի Հիւմայուն՝ վալի ի վիլայէթ, գօման-տան փաշա, էյրաֆը մէմլէքէթ վէ էրքեանը վիլայէթ իլէ տիւվէլի էճնէպիլէ գօնաօլալարը վէ պիլճիւմլէ էհալի թարափընտան խթիգապ էտիմիչ տիր: Շէհր կիւնտիւղիւն դայէթ մու-թանթան սուրէթաէ տօնատըլտըրը կիպի, կէճէ պիլնէրճէ գանտիլլէր, հալա կաղարը վէ էլէք-թրիք ֆանաօլարը իլէ թէնվիլ էտիմիչ խոի: Սուլթան Րէշատ հազրէթլէրի՝ օթուղ իւչ սէնէ պու միլլէթի գուլմ ու գատըր ալթընտա էզէն պիւրատէրի Ապտիւլ Հաֆիտի աիւչիւնմէք կիպի պիւ ուլուվըլը ճէնապ իպրազ էտէրէք, պիւ հէյէթ իգամ իլէ իյագանը սապըզըն խաթ-ընըր խթիֆաար պուլուրմուչլար տըր: Ապտիւլ Հաֆիտ իշպու իլթիֆաթը Շահանէտէն սօն տէ-րէճէ մէմոււն գալմըչ տըր: Զաթը Շահանէ թէմուզ Մն մէյտանընտա ինչա էտիլէճէք օլան Ապիտէ ի հիւրրիլէթին թէմէլ թաչընը պիլգաթ եէտ ի միւլիւքեանէլէրիլէ վազ պուլուրմուչլար տըր: Փատիշահ Սէլանիքտէ միւթէնէվվի մէք-թէպլէրէ պիւ չօզ աթիլէլէր իհասն պուլուրմուչ վէ ճիւմա կիւնիւ սէլամըզ րէմի ալտի տուա-սը գըլընըր իքէն 7 եաչընտա պիւ չօճուղըն տա կէլիպ նաւագա իշթիրաք էտէրէք, պիլա գու-սուր իֆա ի իպատէթ էթտիլինի կէօրէրէք, պատէհու անը նէզտինէ ճէլպ էթմիչ, սէվ-միչ վէ 200 դըչ. աթիլէ ի Սէնիլէ իհասնըյա տա չօճուղը սէվինտիրմիչ տիր: Սէլանիքտէ իճ-րա էտիլէն ալգըլար էնապընտա Զաթը Շա-հանէ միւթէնտիլէն աղլամըչ տըր: Զաթը Շա-հանէ Իւսիւկէ միւվասէլէթ էթմիչ տիր: Էնա ի

րահատա թրէն կիւղերկեանհնաաքի մէլգիլերտէ
թէվազգուֆ էտէրէք էհայինին թէպրիքեաթընը
գապոււլ էթմիշ վէ պիլ մուգապէյէ անյերի իլ-
թիֆաթը Ծահանէյերինէ մազհար պուլուրմուշ-
լար տըր: Գրադուլ թրէնինտէ Նիյազի պէյ պու-
լունմագտա խոխ: Իւսկիւպտէ միւթէաուսիս
գուրպանկար քէսիլմիշ, վէ Պուլլար թէպաաը
Ծահանէպինէ մէնսուպ գաուրնկար կէօքիւսէրինէ
Օսմանը պայրազլարը թալիգ էթմիշէր խոխ:
Պուլլար մէքթէպի թալէպէսինտէն քիւշէք պիր
էֆէնտի, Իպամ իւննաս մէքթէպի թալիպաթըն-
տան քիւշիւք պիր խանըմ հուզուրը Ծահանէպէ
փէք միւէսիլ թիւրքճէ նութգլար իրատ էթմիշէր
վէ հէր իքիսի տէ աթիյէ ի Սէնիյէ իլէ թալթիֆ
էտիլմիշէր տիր: Բրիշթինա մահպուպարընն
ավֆը Ծահանէյէ նաիլ օլաճագլարը սէօյլէնտիյի
կիպի, մէշուր գօմիթէճի Իսա Պօլաթինին վէ
Սիւլէյման Պաթօշըն քէնտի աաէմէրիյէ Զաթը
Ծահանէյի իսթիգպալ էաէճէքլէրի վէ պու միւ-
նասէպէթլէ տէ ալֆլըդ տիլէյէճէքլէրի պիլա-
րիլյօր: — Միրտիթէր, (Գաթօյիք Արնավուտլար)
Բօմատա թահալ էտիլ Սուլթան Համիտին է-
լինտէն գաշարագ ուզուն վազթ Ամէրիգատա
պուլունմուշ օլան փրիմօ Տօքթի իամինտէ ապէն
պիր Արնավուտ րունպանընն տէլալէթիյէ իլանը
իսթիգպալէթ էթմիշէր տիր: Տօքթինին գալէմէ
ալըպ թէվզի էթիլի պէյաննամէտէ Արնավուտ-
լըդըն իլանը իսթիգպալէթ էթմիշ օլտուղը,
հէնի թէշէքթիւ էաէն հիւքիւմէթին փրօղրա-
մընճա Արնավուտլարըն ճինա, մէզէպ վէ լիսան
ֆարզընա պազըրմայարագ պիր վահիա պէտէն
մազամընտա կէօգէտիլէճէյի վէ ուսուլը հիւ-
քիւմէթ հիւրիլէթ գազանըլտըգտան սօնրա
գարարլաշարըրմաալը պէյան օլունմուշ վէ Ար-
նավուտլուղըն հալընը Արնավուտլարա գալ-
մաալ իչիւն սնն նէֆէտէ գատար մուհարէպէյէ
տէվամ էթմէք իւզրէ պիլճիւմէ, Արնավուտլար
տալէթ վէ թէշլիգ օլունմըլար տըր: Ասըլար
իլանը իսթիգպալէթ էթմիշտէն սօնրա Ալէսիօ
չէհրի իւզէրինէ հիւճում էթմիշէր տիր: Մէր-
տիթէր Լէշ չէհրինէ տալիլ օլմագ իւզրէ կէօն-
տէրիլէն 1,500 ասաքիր օսմանիյէյէ միւմանա-
աթտա պուլունմագ իւզրէ չէհրի մէքթիւրին
իւզէրինէ հիւրիւմիշէր, վէ չէսիա պիր միւսա-
տէմէ վուգուլ պուլմըն տըր: Միւսապէմէնին
նէթիճէսի հալա մալիւմ տէյիլ տիր: Մէրտիթէր
թագրիպէն 30,000 նուֆուս օլուպ 10,000 միւ-
սէլլահ քիմէլէրի վար տըր տէյու հիսապ օլու-

նըյօր: Նոյէ Ֆրայէ Փրէսէ Աւսթրիա հուտու-
տընտա Մէրտիթէր իլէ թիւրքէր տրասընտա
մուհարէպէնին տէվամ էթմէքտէ իսթիլինի զիքր
էթիլտէն սօնրա, Ավսթրիանն Արնավուտլըգ-
տա վուգու պուլան չու վագըրալարա նագարէն
պիթարաֆ պուլունմապաճաղընը, վէ փէք եա-
զընտա եանմագտա օլան աթէշին գըղըճըմլարը
Ավսթրիայա տալիլ սիրայէթ էթմէմէսի իչիւն
լազըմ կէլէն թէտապիրէ միւրաճաաթ էաէճէլինի
պէյան էթմիշ տիր: Մալիսօրլարն էլինտէ պու-
լունան մուհիմ մէվգիլէր ասաքիր ի օսմանիյէ
թարափընտան գապթ ու թէսիլի էալիլի ճի-
հէթլէ ապըլար չիմսի Զիմըրմաղը ճիւլարնտա
թօփանմըշ օլուպ հարաքեաթընը ապէրիյէ չիմ-
տիլիք թաթիլ օլունմուշ տըր: Ավսթրիա վէ
Սըրպիսթանն հուտուտա աքէր սէվգ էթմէք-
տէ պուլունտըղլարը խապէր վէրիլմիշ տիր:
Սթանպուրա պուլունան Գարատաղլար սիլահ
ալթընա ալընմագ իւզրէ քէնտի հիւքիւմէթլէրի
թարափընտան կէրի չաղըրմըլար տըր: — Կիրիտ-
տէ Հանիա վէ Գանտիյա չէհրիլէնտէ միւսէլլահ
միթինիլէր ագա էալիլէք գաաղլարն նասպ
վէ իլամը քէյֆիլէթինէ փրօթէպթօ էալիլմիշ տիր:
Հանիաաքի միթինիլէրէ ճիւլար գարիլէրալէն
10,000 միւսէլլահ քէօյիւ կէլմիշ տիր: Պու մի-
թինիլէրտէ իթիլիալ էալիլէն մուգարէրաթա
նագարէն չայէտ գաաղլար իլամ էալիլէք օլուր
իսէ անլէրին աապա խուլուճընա միւմանաթ
էալիլէճէյի, վէ հէյէթ ի մուլազգաթէ ի խճալիյէ
պու թայինէ գալի վէ րազի օլաճագ օլուր իսէ,
Կիրիալիլէրճէ մէվգիլինտէն աուգուլ էթմիշ աաա
էալիլէճէյի գարարլաշարըրմըն տըր: Մուգարէրաթ
ը մէքթիւրէ տիւվէ ի համիլէ գօնօլալարընա
տալիլ թէպիլ էալիլմիշ տիր: — Բուսիաննը Գարս
հուտուպընա 32 թապուր աքէր սէվգ էթիլի
սէօյլէնմէքտէ տիր: Աաանա վալիսի ճէմալ պէյ
Պաղտաա վալիլիլինէ թային էալիլմիշ օլուպ միւ-
մալիլէյին տալիլ գապուլ էաէճէյի մէմուլ իմիշ:
Ճէմալ պէյին հէրինէ Պիթիւ վալիսի կէլէճէք
տիր: — Հալէպ վալիսինին պաշգա պիր հէրէ թա-
յին էալիլէճէյի սէօյլէնիյօր: — Յաֆատա Սիսիսթ-
լիլի մէն էթմէք իւզրէ թիւրքէրալէն պիր ճէ-
միլէթ թէշէքթիւ էթմիշ տիր: — Արնավուտլուգա
թէքրարէն 4 թապուր աքէր վէ էքի զըրիլը
իրապինէ գարար վէրիլմիշ տիր:

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Պիթիստէ 8 էրմէնիւերն ի թլափընտան տօլայը Փաթրիգիստնէ վէ էրմէնի մէպուսարը թարափընտան Տախիլիյէ վէ Հարպիյէ նազըրլարընա միւրաճաթ էտիլմէսի իւզէրինէ, ճանիլերն տէրտէսթ վէ թէճգիյէսի զըմննտա մահալի հիւքիւմէթ վէ գօմանտարա լազըմ կէլէն էմր վէրիլմիշ, վէ մահալը մէգքիւրէ մըգտարը քեափի աւքէր վէ հէյէթ ի թէտգիլիյէ իրսալ օլունմըչ տըր: — Կէլէն Ճիւմա Պիթիստէն Փաթրիգիստնէյէ վիւրուտ էտէն պիր թէլէզրափտա աշիի գարիյէտէ թէքրարէն 4 քիլնին իթլափ վէ 3 քիլնին տախի ճէրս էտիլմիշ խոխի պէյան օլունմըչ տըր: — Ենի ինթիխապ օլունան Կոսնակսն վէ Գաղափախն ժողովար Ատիլիյէ նազըրը թարափընտան թաաարգ էտիլմիշ տիր: — Անատօլու արազի մէսէլէրինտէն տօլայը պունտան ագտէմ գալէմէ ալընան լալիհա պիր գաշ նուսիտէն իպարէթ օլարազ եազըրմըչ օլմաղլէ Սուլթանըն Բումէլիյէ վուզու պուլան սէյահաթընտան ալտէթ էթտիլնտէ Սատրազամ փաշայա թազաթմ օլունաճազ տըր: — Արեւելի գալէթաը «Թիւրքիանըն էն պախթիյար էհալիս» սէրլէվիալը պաշ մէգալէսինտէն տօլայը Տիվանը հարալը էօրփիւճէ պիլա միւտաէթ թաթիլ էտիլմիշ տիր: — Ատանտա պունան միւհթաճ չիփթիլէրէ մահալի Զրաաթ պանգաաընտան քէֆալէթ ի միւթէսէլիլէ իլէ 5000էր զըչ ա գտտար ագէէ իզրազընտ մէճիլի վիւքէլաճա գարար վէրիլմիշ տիր: — Կիլիկիանըն ֆարգըր թարափլարընա իրսալ օլունմազ իւզրէ Այրիախնալ թարափընտան իլթիլա էտիլէն 25 չօրապ մաքինալարընըն Մէրսին իւքէլէսինտէ կէօսիւք րէսմինտէն մուափ թուլթուլ մաարնա տաիր Փաթրիգիստնէնին Մալիյէ նազարէթինէ թազաթմ էթտիլի թազրիբ գապուլ օլունմտըչ տըր: — Թիւրքիա—Պուկար հուտուտունտա վուզու պուլան միւսատէմտէ ճէրս օլունմուշ օլան Պալազիլի Սեզրակ էֆ. Դէորգեան (աւքէր) կէլէն Ճիւմա էրթէսի կիւսիւ Մալթէփէ խաաթախանէսինտէ վէֆաթ էթմիշ տիր: Ճէնազէ ալալընտա լուհպան, աաաքիր վէ ումուճ էհալիտէն վափիր խալզ հազըր պունմուշ օլուպ, ճէնազէ Թօփգափուլըրարըն կէօզ եալարըլա մէգարա էնտիլիլմիշ տիր: — Ամէրիգաստա պուլունուպ աա քէնտի մուալէնէթիլէրիլէ իարիուլթ վէ ճիվարընտա պիր թազըմ մէթթէպլէրի խաարէ էտէն իարփուլթըլար,

Միւսգեալ Լնկերուքիւնա միւրաճաթ էտէրէք, մէքեաթիպ ի մէգքիւրէնին խաարէ վէ նէպարէթինի տէրիւհտէ էթմէլէրինի թալէպ վէ պէր վէճս ի սապըգ սարփ էթմէքտէ պուլունտուզլարը մէպլարը տօլունտան մէգքիւր չիւքէթէ վէրէճէքլէրինի պէյան էթմիլէր տիր: Միւսգեալ Լնկերուքիւն չիմալիլք եալընըչ իարփուլթաաքի տար իւլ մուալիմուն իլէ զրաաթ մէքթէպլինին նազարէթինի գապուլ էտէպլէճէլինի պէյան էլլէմիշ վէ իարփուլթըլար տախի պունը էսաա ի թիպարըլլէ գապուլ էլլէմիլէր տիր: — Դէման միւթէխաապաի մէրհուճ Դաւիթեանըն իսթիւրահաթը րուհու իլիւն Թիփիստէ ալին ի մախսուա իճրա օլունմըչ վէ Պաթուճա մէրհուճըն վալիտէ վէ պիրատէրլէրինէ թազիլէ թէլէզրափը քէլիտէ էտիլմիշ տիր: Մէրհուճ Դաւիթեան էֆ. պիր Դաթօլիք իքէն էրմէնի քիլիսէսի քէնտի իլթիլաք վէ հիւրմէթինի պէյան էթմէք զըմննտա ալին ի մէգքիւրին իճրաաընը թաաթմ էթմէքլէ Թէրզեան Ս.ա էլի պիր տէրա վէրմիշ օլունջօր: — Մարաշըլար միւթէվէֆֆա Տ. Սկրտիլ Արքեպաըն թէրէքէսինտէն պիր գըալընը անլէրի մէրհուճ հիլն ի հալաթընտա քէնտիլէրէ վաալիլէթ էթմիշ օլմաը խտիաաըլլէ Սիւ Կաթողիկոսընա թէպիլմ էթմէք իսթէմէտիլէրինտէն Կաթողիկոսարան իլէ ալազալարը գաթ էտիլմիշ տիր: — Ալանճըգ գարիլէսինտէ (Սըվազ) պիր թարալ մէսէլէսինտէն տօլայը գուհուր էտէն իսթիլափըն թէտգիլաթը իլիւն կէօնտէրլիլէն միւտիր 8 կիւն տաաար էհալինին քիսէսինտէն եէլիպ իլտիլքտէն սօնրա գարիլէ ի մէգքիւրէ վէ հէվալիսինտէն ճէպրէն տէրտէսթ վէ հապաա իլգա էթտիրտիլի 5—6 Բուճ գաաընլարը իւզէրինտէ րէֆիլէրիլլէ պէրապէր իրթիքեապը չէտէթ էլլէմիլլէր: Ամաաիա Մէթրօպօլիտի սինօտա պիր թահրիլաթ կէօնտէրլէրէք շու ճիկէրսուզ վազըալը նազլ վէ պէյան էլլէմիշ տիր: — Բուճ Փաթրիգիլին իրիսթիլան աւքէլլէրին չիքեալէթինէ տաիր Ատիլիյէ նազարէթինէ թազաթմ էթտիլի թազրիլէ ճէվապէն, մէգքիւր չիքեալէթիլլէն պիւալ ու էսաա օլտուղը, վէ պու կիպի չիքեալէթիլլէր ապըզ չըգտըրընտա միւլթէքիլէրին թէճգիլէսի լազըմ կէլէճէլի տէրմիլան էտիլմիշ տիր:

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Թ Ը

Ինքանիա Միւրքիւնընըն սէնէվի իճթիմաը պու քէրլէ Յունիա ՅՈա միւսատըրփ ճիւմա կիւնի Պաղչէճիքտէ վուզու պուլաճազ տըր: Մէգքիւր Միւրքիւն տախիլինտէ պուլունան քիլիսէլէրին քէնտի մուրախխաալարընը վազթը մուալէնտէ մահալը մէգքիւրէ կէօնտէրմէլէրի մէմուլ օլունուր: — Մէմուլին զալլի պիր մանիլէ գուհուր էթմէզ իսէ Ազգապէսարան իլլէրինի թէպիլիլէ իլիւն ինթիխապ օլունան Լիազօրլար Մէճիսի Յուլիսին էվաաըրընտա Տէրի Սաատէթտէ իճթիմա էտէճէք տիր: — Իսթանպուլ Բուճ

Ինձիլի քիլիսէնին չօպանը Գիրիտա Տիմիթրոզօ-
փուլօսըն մախտուժարընտան Տիմիթրոտ էֆ. 16
սիննինտէ օլտուզը հալտա Մէրգիֆուն Գօլէճինտէ
պէն հիւմմաընտան վէֆաթ էյլէմիշ տիր:—Մա-
րաշ իլմի իլահի մէքթէպի կէլէճէք Սեպտեմբեր-
տէ հէնի պիր սընըֆ զապուլ էտէճէք տիր. պու-
սընֆա տախիլ օլմագ իւզրէ 11 գօլէճ մէզուն-
լարը էֆէնտիլէր չիմտիտէն քէնտի խմէրինի ֆէ-
գըլթիյէ թագաօմ էյլէմիշ տիր:—Յակոբ էֆ.
Պօյաճըյան քէնպի ի ֆագաթ էթմիշ օլուպ քէ-
մաֆիհիւտապըզ քէնտի խըտէթինէ տէվամ
էթմէքտէ տիր:—Անաթօլիա Գօլէճի մէզունլարըն-
տան օլուպ իզմիրտէ Կ. Ս. Շիրքէթինին բէի-
սի պուլունան Կարապետ էֆ. Յարութիւնեան
Տէրի Սատտէթտէ Օր. Բերուզ Թիւֆէնքճեան
իլէ նամզէպէնմիշ տիր:—Մէրգիֆուն իլմի իլահի
մէքթէպինին մուհիմմ իլանը իչիւն զափաղըն
իւչիւնճիւ սահիֆէսինէ պազընըզ:—Պու սէնէ
Մարաշ իլմի իլահիսինտէ իթմամը միտտէթ է-
տէն Սամուէլ էֆ. Իսկիլիգեան Սօղուն օլուզ
քիլիտէսինէ վաղըզա տալէթ էտիլմիշ տիր:
Գապուլ էտէճէյի միւհիթէմէլ տիր: Բէզալիք ալ-
նի սընըֆտան Գիրգոր էֆ. Տէր. Պօղոսեանը
Այնթապըն Գայաճըզ քիլիսէսի վաղըզա
տալէթ էյլէմիշ տիր:—Մայիս 22տէ Միւ
Շաթըզըն վէֆաթընն սէնէ պաշընը օլմագ
միւնատիպէթիյէ Ուրֆատա օղլանլար էյթմամ-
խանէսի պինասընտա միւթէվէֆաթ ը միւմա-
իլէյանըն զիքրինէ պիր Թէզքեար խըտէթի իճ-
րա էտիլմիշ տիր: Հազըր պուլունան սամ գըզ-
լար պլիլէ քէնտի վէլի նիյմէթիլէրինին վէֆաթըն-
տան տօյալը կէօզեալարը տէօքմիշ տիր:—
Պու հաֆթա Սալը կիւնիւ, Ամէրիգան Գըզլար
Գօլէճինին, վէ Չարշէնպիս կիւնիւ Բօպէրթ Գօ-
լէճին իթա ի տիփլօմա դիյնէթիլէրի իճրա էտիլ-
միշ տիր:

ԽԱՐԻՃԻ

Իթալիանրն հուրիյէթ Յոքելեանը միւնասի-
պէթիլէ Յունիս 4տէ Վիզթօր էմմանուէլ հէյ-
քէլի բէսմէն աչըրըն տըր: Պու հէյքէլին ինչա-
սընա 1878տէ զալար վերիլմիշ, 1885տէ իլք
թէմէլ թաշը գօնուլմուշ, վէ պու սէնէ խիթամ
պուլմուշ տըր: Ասլ Վիզթօր էմմանուէլ սանէ-
մէնին իրթիֆար թագրիպէն 40 այագ օլուպ սնըն
իչիւն 50,000 քիլօ աղըրըզընտա թուճ գուլլա-
նըրըն տըր. պիւթիւն հէյքէլ իչիւն 1,500,000
լիւկ. լիւսար սարֆ օլունմուշ տըր:—Յաստա
Ֆրանսըզ օրտուսըն ասայիչի խատէ էթմէք իչիւն
մուվաֆֆադիյէթլէ իչլէմէքտէ տիր: Մէվլաթ
Ահմէտ Թազըլա խմինտէ հէնի պիր սաը էլ-
գազար ճիւլարըն թէհտիս էյլէմիշ իտէ տէ,
Ֆրանսըզ սաքէրլէրի սնա սա գալիպ օլուպ
քէնտինի ֆիրտա մէճպուր գրլմըլար տըր:—

Հապէլիսթանտա Բաա Ապութ նամ պիր քիմսէ
պազը զապիլէլէրին չէյլէրի իլէ պէրապէր պաշ-
լարընա պիր խէյլի էհալի թօփլայարագ խեան
էյլէմիշէր, վէ Մէնէլիքին թօրնու Լիճ ձէսօ
հարպիյէ հազըրը վէ սաիր մէմուրլար իլէ պէ-
րապէր սնըրէ մուգալէմէթ էթմիշէր տիր:
—Էփէյի վաղըթտան պէրու Եունանիսթան
Փալլամէնիթօը Գանունը էսաթինին թատիլի
իլէ մէշուլ օլույօր խա: Պու քէրէ պու
թատիլ իչի մուվաֆֆադիյէթլէ խիթամ պուլ-
մուշ օլուպ, պու չէյ Մ. Վէնէզլօսըն մէհարէթ
վէ իզթիտարընա աթֆ էտիլմէքտէ տիր:—Կէչէն
Ապրիլ այընտա Ֆրանսա սէվահիլինտէ Բէրտօնիս
նամ մահալտա պիր ֆէնէր գուլէսինին մէմուրը
ֆէնէրի տիւզէնէմէք իչիւն գըսմարընը ալըրպ
թէմիլլէմէյէ չալըրը իքէն խաթմ օլուպ աշա-
ղը էնմէյէ մէճպուր օլուր: Վէ պիր գաշ սա-
աթտան վէֆաթ էտէր: Գարընը ճէնազէյի պը-
րազըպ օ կէճէ գուլէյէ չըզարագ լամպալը եա-
զար խէ տէ ֆէնէր տաղըրմըն օլտուղունտան
լամպա տէվըր էթմէզ: Գարը տէրհալ իքի չօ-
ճուզարընը հանընա չաղըրպ օնլար իլէ պէրա-
պէր ազալմըն սաաթ Յընտան սապահըն Դիսնէ
զատար մաքինայը էյլէրի իլէ չէվլիլպ ֆէնէրի
տէճտէրիլէր: Չօճուզար 10 հաշընտան աշա-
ղը խալէր: Մէմուր փէք ֆագիլ օլտուղուն իչիւն
Ֆիլիսօ վէ սաիր Ֆրանսըզ զալէթալար պու
զահրիման գարը իչիւն խանէ թօփլայօլար:—
Փօրթուկէզտէ հիւքիւմէթին րուհպանտան զապթ
ու միւսատէրէ էտէճէյի մէպալ 5,000,000 իւկ.
լիւս գըյմէթինտէ տիր: Էմպաք ու արագի պու
հիսապտա տախիլ տէյիլ տիր:—Ինգիլիսպ բէիսի
լէրինտէն ձէնէրալ Մատէրօ Յունիս Դաէ գա-
ֆէր իլէ Մէքսիքօ չէհրինէ կիրմէզտէն պիր գաշ
սաաթ էվլէլ չէհրի մէզքիւրտէ չէտիս պիր գէլ-
զէլէ օլուպ էփէյի խանէլէր վէ գըշալ հըզըրմըն
վէ էհալի իլէ աաաքիլ արապընտա 138 գատար
նուֆուսճա թէլէֆաթ վուզու պուլմուշ տըր:
Էվլէյա ճահիլ էհալի պու աթէթի սապըզ բէիսի
ճիւմիւր Տիլազըն աղ օլունմապընա աթֆ էթ-
միշէր խէ տէ, ձէն. Մատէրօն չէհրէ տու-
խուլը իւզէրինէ պու հիսալիսթ միւնտէֆի օլ-
մուշ տըր:—Ֆրանսանըն էսապ գէիս ի վիւքէ-
լար Մ. Բուվիյէ 69 սիննինտէ վէֆաթ էյլէմիշ
տիր:

Միւսիթի մեսուլ վէ սահիպ ի իմթիյազ.
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԼԱՍԸ
Տէրիստտէթ, Չաղազընլար, Յակոբնտան խան